

Izhaja ob 6 jutraj.

Stane mesečno 20—Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 64. Telef. št. 26.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.Račun pri pošti, čekov,
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 14. novembra.

Kot nekoč Clemenceau po svojem porazu pri volitvah predsednika francoske republike, zapuščata po zmagi angleških konservativcev danes dve eminentni osebi britanske politike deželo svojega razočaranja in se podajata na daljše potovanje. Asquith, dosedanjí voditelj liberalcev, je prepuštil načelstvo svoje stranke Lloyd Georgeu in se je podal v Egipt. Macdonald, nedavno še prvi minister britanskega imperija in veliki mojster evropske politike je oddal vajeti Labour Party svojemu tekmeču Filipu Snowdenu in odrine te dni na pot v Južno Ameriko.

Med tem je konservativna vlada prevzela državne posle in je že izdelala besedilo prestolnega govora. Oprta na močno, homogeno parlamentarno večino in sestavljen iz izkušenih mož odličnih sposobnosti, ima Baldwinov kabinet vse pogoje za stabilno, dolgotrajno vlado.

Z napetostjo je pričakoval svet prvo politično izjavo nove vlade, ki naj bi pokazala, v kateri smeri pojde angleška politika bodočih let. Tako izjavo sta podali obe najkompetentnejši osebnosti, ministrski predsednik Stanley Baldwin in zunanji minister Chamberlain na tradicionalnem banketu, ki ga je priredil 10. t. m. novi Lord Mayor londonski, vinski trgovec Alfred Bower, članom angleške vlade in zastopnikom tujih držav v Guildhallu.

Baldwinov govor se je jako ugodno razlikoval od govorov, ki smo jih sicer vajeni od zmagovalcev, po svrhi zmernosti in po svojem dostojanstvu. Voditelj konservativcev ni kratkoma lo osodil in zavrgel dela svojega prednika in nasprotnika, marveč je našel celo nekaj laskavih besed zanj, čeprav je Macdonald pri volitvah nastopal proti Baldwinu z grobostjo, ki v angleškem političnem življenju ni običajna.

Baldwin je pohvalil uspeh delavske vlade pri londonski konferenci, kar pa ni čudno, saj ima Macdonald nedvomno velike zasluge za znatno ponehanje mednarodne napetosti. Ta Macdonaldov uspeh je tem večji, ker ni Anglije prav nič stal, dočim je Francija nosila znatne žrtve. Iz enakih razlogov je Baldwin pohvalil tudi popustljivost in lojalnost Herriotove, ki je v Londonu omogočil zmago starih idej londonskih finančnih krogov glede reparacijskega vprašanja.

Zato je bil Baldwin bol lakoničen v svoji izjavi o ženevski konferenci, ki je g. Herriotu milejša, ker je na njej brezdvomno uveljavil nekaj svojih tez in jo smatra kot plačilo za popustljivost na londonski konferenci. Baldwin je izjavil, da bo ženevski protokol predmet resne in temeljite presoje vlade Velike Britanije in njenih dominijonov. Če bo ta presoja preveč temeljita, utegne trajati tako dolgo, da bo rok za ratifikacijo pretekla in da ne pride do razorožitvene konference v Ženevi.

Kljub temu pa ni treba smatrati, da je celokupna mirovna stavba podrt. Baldwin hoče voditi mirovno politiko le z drugimi metodami, nastopati boče previdnejše in sprejeti odgovornost le za stvari, ki so dozorele. Zato je pač konec mirovnih protokolov, sklenjenih v mrzlični hitrosti kot v Ženevi, ni a konec realnih mirovnih prizadevanj.

Baldwin bo navzile precejšnji kritiki v angleških industrijskih krogih podpiral izvedbo Dawesovega načrta, ravno tako bo zagovarjal vstop Nemčije v Zvezo narodov. Da pa ne bo nobene zmotne o morebitni vlogi nemške delegacije v ženevski Ligi, je smatral angleški premijer za potrebno naglasiti, da njegova dežela vztraja pri verzajskem miru. S to jasno in nedvoumno izjavo se je Baldwin bolj približal Franciji, kot Macdonald z vsemi svojimi plemenitimi gesli o mednarodnem bratstvu.

Vsi vojni zavezniki in posebno osvobodjeni mali narodi so z zadoščenjem pozdravili to izjavo kot tudi tople besede ministra Chamberlaina, da Anglija «z njenimi zavezniki v svetovni vojni veče seveda globlje in toplejše čustvo in želi z njimi ohraniti čim intimnejše prijateljstvo». Če angleška vlada vztraja na tem stališču, se bo situacija v Evropi zjasnila in mirovni napori bodo dobili trdnost, realno podlago. Tudi Nemčija in druge poražene države bodo morale priti do prepričanja, da v Angliji ne bodo našle podpore za kakšno imperijalistično in maščevalno načrte.

Morda bo nova angleška vlada sklicevala manj hrupnih konferenc, upati pa je, da pridejo navzile temu do izvršitve vse tiste mednarodne mere za pomirjenje človeštva, ki so res že dozorele.

Radić v Švici

OGLASIL SE JE IZ ŽENEVE TER SE NAHAJA SEDAJ V DAVOSU. — PRVO VOLILNO PISMO POBEGLEGA STRAHOPETNEGA PREDSEDNIKA HRSS.

Zagreb, 14. novembra. r. Vestí, da je Radić pobegnil v inozemstvo iz strahu pred odgovornostjo za svojo brezvestno politiko, so se izkazale kot resnične. Radić je preko Italije zbežal v Švico ter se je danes oglašil iz Ženeve, odkoder je medtem odšel v znano zimsko zdravilišče in zabavišče Davos, kjer se nahaja tudi njegov zet dr. Vandekar.

Iz Ženeve je poslal svoje prvo emigrantsko pismo, v katerem sicer uvodoma bramborizira, kakor le on zna, češ da vsa zapadne Evropa, ne le politiki in novinarji temveč «vsak povprečen čitatelj» vse ve o Radiću in da mu v Švici pravijo: »Nam ni treba nič več tolažiti, ker vse vemo in vidimo,« takoj na to pa razočarano toži, da ga največji švicarski dnevnik Journal de Genève noče razumeti, temveč piše, da ima Jugoslavija kot kraljevina vse pogoje, da postane velesila, da

napadlje švicarski socialisti nočejo razumeti njegovega seljaškega pokreta in da bi se naj švicarska agrarna stranka raje zgedovala na HRSS, mesto da hvali militarizem.

Za slučaj volilne zmagi Narodnega bloka napoveduje Radić «intervencijo Evrope» in revizijo mirovnih pogodb! Poroča nadalje, da v Švici dokazuje nemogućnost zmagi Narodnega bloka in sicer na podlagi statistike zadnjih volitev.

Končno napoveduje, da bo PP vlada razpustila vse stranke širšega bloka in aretirala njihove prvake. Javlja tudi, da sestavlja odbor francoskih in angleških novinarjev, ki naj bi prišel nadzorovat jugoslovenske volitve!

Prvo emigrantsko pismo pobeglega Radića je napravilo celo v blokaških krogih mučen vtis in izzvalo mnogo veselosti.

Volilne priprave Narodnega bloka

POVRATEK KRALJA IN KRALJICE V BEOGRAD. — VČERAŠNJE AVDIJENCE. — UKREPI PROTI ANTIDRAVNI PROPAGANDI. — KONFERENCA MINISTRKEGA VOLILNEGA KOMITEJA.

Beograd, 14. novembra. p. Kralj in kraljica sta se danes dopoldne ob 11. uri vrnila iz Južne Srbije v Beograd. Kmalu po prihodu v dvor je kralj sprejel zunanega ministra Niščića, ki mu je poročal o raznih zunanje-političnih zadevah. Popoldne je bil na dvoru ministrski predsednik Nikola Pašić, ki je poročal o pripravah za spopolnitev vlade ter o stališču vlade napram skupinam, ki vršijo protidržavno propagando.

Za Pašićem je bil v avdijenci minister za šume in ruče dr. Gregor Zerjav, ki je predložil kralju v podpis večje število ukazov iz svojega resorata posebno za Hrvatsko. Nato je bil sprejet vojni minister general Trifković, za njim pa prometni minister Stanić, kateremu je kralj pod-

pisal večje število ukazov za beograjsko direkcijo. Ministri so se po svojih avdi-jencah sestali v predsedništvu vlade, kjer so konferirali z g. Pašićem. Zvečer je bila daljša konferenca radikalnih ministrov v Pašićevem stanovanju.

Vlada energično in naglo izvaja svoj program. Včerašnji vladni seji sta se nadaljevali še danes. Predsednik Pašić je zarana prišel v predsedstvo vlade in osebno prevzel vodstvo poslov. Pod njegovim predsedovanjem se je vršila seja volilnega komiteja ministrov; prisostvovali so ji Svetozar Pribičević, Edo Lukinić, Večeslav Vilder, Marko Trifković, Boža Maksimović in Nikola Uzunović. Započela je razprava o volilni kampanji.

Važne odredbe ministra prosvete

ORLOVSKE IN HRVATSKE SEPARATISTIČNE ŠKOLSKKE ORGANIZACIJE NA ŠOLAH ZABRANJENE. — OBNOVITEV PREPOVEDI MARIJINIH KONGREGACIJ NA DRŽ. ŠOLAH. — IZENACENJE POUKA V PRVIM DVEH SREDŠOLSKIH RAZREDIH.

Beograd, 14. novembra. p. Na osnovi čl. 16. ustave, ki se v 5. odstavku glasi: »Vse šole morajo dajati moralno vzgojo in razvijati državljansko zavest in duhu narodnega edinstva in verske strpnosti,« in ker nekateri učenci zahajajo v telovadno-sportska društva in organizacije na separatističnih plemenskih in verskih osnovah, ki vztrajajo na stališču proti narodnemu in državnemu edinstvu, je prosvetni minister Svetozar Pribičević pod prstjo najstrožjega izvajanja disciplinarnih predpisov odredil, da se učenci državnih in privatnih šol ne smejo vpisovati in ne biti javni člani takih organizacij.

Ker verske Marijine kongregacije stoje izven nadzorstva pristojnih šolskih oblasti in se načelno ne more dopustiti ter tudi ni v skladu z gornjim členom ustave,

je minister prosvete odredil, da učenci državnih šol v kraljevini ne smejo stopati v marijanske kongregacije, odnosno morajo iz njih izstopiti. Ta naredba je takoj pravomočna.

Na osnovi čl. 16. ustave, ki v 4. stavku pravi: »V vsej državi sloni pouk na eni in isti osnovi, prilicevate se okolju, kateremu je namenjen.« — je minister prosvete odločil, da se od 1. decembra, ko v šolah nastopa drugo tromesečje, izvršuje odlok FS št. 16.728 z dne 2. julija t. l. o izenačenju pouka v prvem in drugem razredu vseh srednjih šol kraljevine. Minister prosvete je odredil, da v vseh srednjih šolah traja prvo tromesečje do 30. tega meseca, drugo do konca februarja, tretje pa do konca šolskega leta.

Iz Francije

Pariz, 14. novembra. s. Na sinočnji zbornični debati o kreditih za politično policijo je izjavil socialistični poslanec Blum, da njegova stranka odobrava zahtevane kredite. Socialisti podpirajo vlado, čeprav je iz tradicije ohranila mnogo, česar oni ne odobravajo. Stališče stranke narekuje prepričanje, da bi v primeru, če bi sedanja opozicija dobila zopet vladno moč v roke, grozila državni nevarnost državljanske vojne in razpada.

«Petit Journal» javlja, da je ministrski predsednik Herriot koncem včerašnje seje predložil zborničnemu uradu osnutek zakona, po katerem se z dnem 1. januarja 1925. ukine generalni komisariat v Alzaciji »Loren. Generalni komisariat naj se spremeni v generalno upravo, ki bo podrejena neposredno ministrskemu predsedniku.

Zlato izgubi vrednost?

Dalekosežen izum ameriškega učenjaka. — Zlato se bo dalo izdelovati v poljubnih množinah.

Pariz, 14. novembra. j. Po poročilu iz Newyorka je newyorkski profesor Shelden izboljšal način pridobivanja zlata iz živega srebra, ki ga je iznajdel profesor Mitheja. Dočim je bil način profesorja Mitheje za pridobivanje zlata iz živega srebra praktično neuporabljiv, ker je bil predrag, bo Shelden, kakor je izjavil so-trudnik pariskega »Tema», v nekaj mesecih pridelal toliko zlata, kolikor bo potrebno za vse reparacije Nemčije. Celokupni denarni sistem vseh držav bi se s tem popolnoma predrugačilo.

Fašistovska vlada ruši enotnost Male antante

ODKRITOSRČNE BESEDE FAŠISTOVskega POSLANCA O RUSKEM PARLAMENTU.

Rim, 14. novembra. e. V današnji zbornični debati o proračunu zunanje-ga ministrstva je med drugimi govoril fašistovski poslanec D' Ayala. Govoril je tudi o odnosih Italije napram Mali antanti, zlasti pa napram Jugoslaviji, in rekel dobesedno: »Kar se tiče italijanskih, jugoslovenskih in češkoslovaških dogovorov, zanikam, da bi tvorili samo nadaljevanje zunanje politike prejšnjih vlad, ker ti dogovori skupaj sporazum (Malo antanto) oslabljajo, dočim jo je prejšnja politika ojačevala. Mala antanta je nastala v svojem bistvu kot skupina narodov, ki naj bi v Srednji Evropi nadomestila habsburško cesarstvo. Fašistovska vlada je dobro razumela to dejstvo in to dejstvo določuje njeno politiko proti tej skupini. Italijanska politika mora

imeti točen program napram Mali antanti in po pogreških, ki so bili storjeni v prošlosti, je edino mogoč program posebnih dogovorov s posameznimi državami, ki tvorijo Malo antanto. To ni morda metoda neizogibnega uspeha, toda uspeh se meri po praktičnih rezultatih, ki se dosegaajo. In ti rezultati so kar najzadovoljivejši.

ZOPETNE VESTI O OBISKU KRALJA ALEKSANDRA V RIMU.

Rim, 14. novembra. j. Giornale d'Italia doznava iz političnega vira, da bo jugoslovenska kraljevska dvojica v spremstvu ministrskega predsednika Pašića in zunanega ministra dr. Niščića v januarju 1925 dopotovala v Rim na obisk italijanske kraljeve dvojice.

Nemčija se vztrajno pripravlja za vojno

SENZACIJONALEN ČLANEK VODILNEGA ANGLEškega LISTA O TAJNEM OBOROŽEVANJU NEMČIJE.

London, 14. novembra. r. «Times» prinaša senzacionalen članek o razoroževanju Nemčije in pravijo, da se mnogi razredi v Nemčiji še nadalje prizadevajo kako bi se Nemčija ne le čim boljše oborožila, temveč tudi, kako bi se vojne metode pojačale z novimi strahotami. Nemci skušajo iz omejitve nemškega oboroženja najti izhod v tem, da gradijo velike kemične laboratorije. Tako je »Kaiser Wilhelm« Institut pri Berlinu dobil nalogo, da prouči kemična vojna sredstva z znanstvenega stališča. Ta tajinstveni, bogato opremljeni ter z vrlo

močnimi finančnimi sredstvi oskrbljeni laboratorij deluje v ozki zvezi z več takimi paralelnimi instituti v Nemčiji, posebno pa z institutom za proučevanje plinov v Hannoveru. Vse vojaške ideje in iznajdbe se v tem laboratoriju preiskujejo, posebna pažnja pa je posvečena strupenim plinom, v čemer se nemški militaristi nadejajo glavnih sredstev za svojo bodočo zmago. Ali Nemčija pripravljajo vojno ravno proti Franciji, se ne more zanesljivo trditi, gotovo pa je, da stre-mi za to, da postane zopet velika vojna sila.

Naraščanje notranjih razprtij na Madžarskem

BURNE SEJE PARLAMENTA. — POSLANCI OČITAJO DRUG DRUGEMU PREVRATNE NAKLEPE.

Budimpešta, 14. novembra. j. Na današnji seji narodne skupščine je pozval poslanec Tibor Eckhardt v interpelaciji vlado, naj izsledi izvor orožja, ki se je našlo v društvu Probujajočih se Madžarov, kakor tudi, da da pojasnila o nameravanem oboroženem uporu, ki se je pripravljal med Donavo in Tiso. Dalje se poročila, da je Eckhardt bolje izjavil, da so posamezni poslanci vladne stranke nameravali organizirati upor v ozemlju med Donavo in Tiso.

Budimpešta, 14. novembra. v. Na včerašnji seji narodne skupščine je prišlo do burnih scen, ko je hoovedni minister grof Csaky odgovarjal na interpelacijo

poslanca Szilinskyja o vprašanju razorožitve na Madžarskem. Izjavil je, da je Madžarska popolnoma razorožena, da se nahaja pod stalno kontrolo v Budimpešti se nahajajočih zastopnikov Velike antante, ki so imeli opetovano priliko, da se prepričajo o izvršitvi določb, iz trianonske mirovne pogodbe.

Poslanec Rupert, član meščanske opozicije, je interpeliral v vprašanju razprave proti grofu Mihaelu Karolyu rasdi predloga, da se njegovo premoženje zapleni. Ta predlog so po mnenju interpellanta stavili gotovi ljudje, ki hočejo priti v posest premoženja grofa Karolya.

Nemško-ruska trgovinska pogajanja

Moskva, 14. novembra. v. Voditelji nemške delegacije so izjavili dopisniku ruske trgovske agencije, da mora biti nemško-ruska trgovska pogodba sklenjena po vzoru rapalske pogodbe. Oba naroda se bosta le prijateljsko zvezala in gospodarsko razvita medsebojno približala. Nemška delegacija želi, da bodo dela v Moskvi ravnatoko plodonosna zaključena kot so se v Berlinu pričela.

ZA ČESKO-RUSKO ZBLIŽANJE.

Praga, 14. novembra. j. Komite, sestavljen iz znanih politikov in literatov, namerava prirediti pogajanja za zblizanje s sovjetsko Rusijo na gospodarskem in kulturnem polju. Da doseže svoj cilj, bo ustanavljal knjižnice ter prirejal splošne konference, da se bo na ta način prišlo do metodičnega zblizanja z Rusijo.

ATAKIRANJE SOVJETSKEGA POSLANIKA V RIMU.

Rim, 14. novembra. j. Pred zunanjim ministrstvom se je dogodil danes incident, v čigar ospredju je ruski sovjetski poslanik v Rimu. Ko se je poslanik pripeljal na dvorišče palače Chigi, je skočil k avtomobilu neki mlad fašist in iztrgal raz njega sovjetsko zastavo. Tajni policisti so fašista aretirali. Ko je sovjetski poslanik stopil v sprejemno dvorano zunanega ministrstva, se mu je takoj oprostil šef zunanje-političnega oddelka in za njim tudi Mussolini sam. Prosil je oproščenja zaradi čina, ki ga je pripisati samo nerazsodnosti vročeglaveža.

PRAKTIČNA REDUKCIJA URADNISTVA NA ČESKEM.

Praga, 14. novembra. s. Vlada je ustavila sprejem novih moči v državno službo. Če bi nastala potreba po personalu v kakem resortu, naj se osebo prevzame iz drugega resorta. S tem se hoče vlada izogniti odpuščanju že nameščenih uradnikov.

Delna evakuacija Maroka

Pariz, 14. novembra. a. «Petit Parisien» javlja iz Madrida, da je Španska izpraznila 2000 km ozemlja. Glavni kraj tega ozemlja je Tetuan. Špansko je stala ta zasedba okoli 5 milijonov pezeta in 5000 ljudskih žrtev.

Nemiri v Spaniji

London, 14. novembra. v. «Daily Express» javlja iz San Sebastiana, da so kljub strogi cenzuri došle vesti, da v Spaniji še vedno vrc. V Kataloniji, Navari in v armadi se pripravljajo na nov preobrat. Kljub justifikacijam v Barceloni in Kataloniji nemiri še niso udušeni. V Barceloni, Saragosi, Valenciji in Madridu je bilo zopet mnogo oseb aretiranih.

ZOPETNO PODRAZENJE AVSTRIJSKIH ŽELEZNIC.

Dunaj, 14. novembra. v. Od 1. januarja 1925. bodo avstrijske zvezne železnice zvišale osebne tarife za 30 odst.

Borza

14. novembra:

CURIE: Beograd 7.45, New-York 519, London 24.07, Pariz 27.47, Milan 22.50, Praga 15.45, Budimpešta 0.0095, Bukarešta 2.85, Sofija 3.75, Dunaj 0.007815.

DUNAJ: Beograd 1024 do 1028, Budimpešta 95 do 95.80, Bukarešta 387 do 393, Milan 3074 do 3086, New-York 70.985 do 71.185, Praga 2115 do 2125, Sofija 515 do 519, Curih 13.675 do 13.725, dinarji 1621 do 1027.

PRAGA: Beograd 49.075, Dunaj 4.705, Berlin 8.0975, Rim 147.75, New-York 39.95, BERLIN: Beograd 6.055, Milan 18.20, Praga 12.485, New-York 4.19, Curih 80.74.

LONDON: Beograd 320, Rim 106.90, Curih 24.05, Dunaj 328.000, Bukarešta 840, Praga 155.25.

NEW-YORK: Beograd 145, Curih 19.28, Dunaj 0.1412, Budimpešta 0.13125, Praga 0.007815.

Klerikalna mokarska afeta postaja vedno sramotnejša

ZADRUŽNA ZVEZA DOLŽI BIVŠEGA MINISTRA SUŠNIKA, DA JE OD VSEGA POČETKA IMEL NAMEN PRIPRAVITI KLERIKALCEM MILIJSKE PROFITE. — VELEZANIMIVA IZJAVA »ZVEZE GOSPODARSKIH ZADRUG«.

Ljubljana, 14. novembra. Klerikalni aferam je danes prilite- la na pomoč »Zadruga zveza« z dolgo- veznim pojasnilom in zagovorom, ki ga objavlja v »Slovenec«. Mi smo Zadrugo zvezo iz stvarnih razlogov dosedaj pardo- nirali. Vedeli smo, da je ona v glavnem firma, katere naj bi zakrila gorastno tatvino, ki so jo nameravali izvesti kleri- kalni generali nad državnim denarjem in nad interesi slovenskih konzumentov. Ni- smo hoteli, da trpi slovensko zadrugi- švo vsled brezvestnosti posameznikov. Voditelji Zadrugne zveze imajo dovolj povoda, da to prizanesljivost kvitirajo s primerno rezervo ter ne silijo zadrugo organizacije kot skrivca v ospredje. To bi jim nalagalo čut odgovornosti napram zadrugištvu. Toda čene jih partizanska strast in tako pred vso javnostjo sanj doživijo Zadrugo zvezo, da je ona zasno- vana na čisti brezvestni tatvini.

Izjava »Zadruga zveza« odnošne nje- nega posla vodečega g. predsednika prof. Remca, nas seveda sili, da konstatiramo nekatere nove zanimivosti.

Pravem Zadr. zveza priznava femo- zno kupčijo s prevozniki ter pravi na to dobesedno sledeče: »To je popolnoma v skladu z intencijo dovoljene ugodnosti, s katero se je ravno hotelo omogočiti konkurenčnost zadrugištvu.« Zadruga zveza torej v polnem obsegu odobri na- zo včasno domnevo, da je bila Sušni- kova naredba že od vsega začetka za- splošna le kot sredstvo za očiščanje državnih blagajne in oslapanje konzum- entov!

V zvezi izjavi pa čitamo še drugo zna- čilno in naravnost gorastno utemelje- vanje. Zadeva tarifnega popusta se tre- tira posebej kot trgovska stvar in kon- zument je nameraval postavljen dole v kot. »Popolnoma pravilno je — da za- družne organizacije dovoljenih ugodnosti ne pustijo v celoti, oziroma celo v večji meri privoliti trgovini nego jih uživajo same.« Po tej utemeljiti je torej popoln namenjen trgovini in ne konzum- entu in Zadruga zveza je le mnenja, da ima tudi zadrugištvu pravico biti do- ložno izrednega prekupčevskega dobič-

ka... Ali se g. Remec in tovariši ne za- vedajo, kako strašno obsojda sedaj sami dvigajo proti g. Sušniku?

Brezvestno je v to umazano afero vložil zadrugištvu. Saj prevozniki niso prodaja- le zadrug, temveč Gospodarska zveza, ki je hotela spraviti ogromni večmilijon- ski dobiček v svoje blagajne, odnošne v klerikalne strankarske kase. Slovensko zadrugištvu nima z Gospodarsko zvezo ničesar opraviti. Gospodarska zveza je sicer osnovana kot zadruga, toda je že zdavnaj pozabila zadrugi delokrog in je daves običajna na dobiček zasnovana ve- letrgovina, ki se z največjo vnueno drži privatno kapitalistični in spekulativni principov. Prva profanacija vsakega mo- raličnega čuta je, če voditelji Zadruga zveze trdijo, da je kupčija Gospodarske zveze s prevozniki »napravljena radi svojega narodno-gospodarskega in soci- jalnega pomena! Goljufija izvršena nad slovenskim konzumentom in tatvina državnega denarja je torej »narodno-gospo- darsko in nacionalno delo, na katero je g. Remec ponosen in na katero sme zreti g. Sušnik kot na junaški čin! Ne spominjamo se, da bi bili kdaj čitali ali slišali tako cinično poveljevanje korup- cije!

Kako so navedbo v izjavi Zadruga zveze netočna, izmišljena, potrjena in lažljiva, o tem priča tudi sledeči službeni dopis Zveze gospodarskih zadrug v Ljubljani:

Dasi združuje naša Zadruga 45 zadrug, med katerimi so štiri velika konzumna društva z 46 blagovnimi oddelki. Mi štejemo preko 24.000 družin, mi dobila ugodnosti za prevoz hrane. Zadruga zveza trdi v Slovenec št. 261, da se je vršila septembra meseca anketa strokovnjakov, sklicana po Zadrugi zvezi v Ljubljani, ki je prišla do zaključka, naj se ugodnosti 40 odst. prevoznega popusta dovolijo za- družnim organizacijam. Na to anketo Zve- za gospodarskih zadrug ni bila povablje- na in lo seve tudi niso predložili med one, ki naj bi dobili 40 odst. prevozniki popust. Zveza Gospodarskih zadrug v Ljubljani.

Dražil m. p., Golouh m. p.

Kako so klerikalci z eksistenco siromaš- nih kmetov plačevali priateljstvo radi- čevskih kolovodij

NOVA KORUPCIJSKA AFETA, V KATERO JE ZAPLETEN BIVŠI MI- NISTER VESENJAK.

Zagreb, 14. novembra. Seljaki iz občine Dugoselo so že v l. 1920. prošili, da se na veleposestvu bivšega grofa Draškovića razlastijo nekatere parcele. Na teh parcelah so si hoteli siromašni poljski delavci »bez- kučnici« zgraditi skromne hišice. Po dolgih razpravah in opetovanih komi- sijah, katerih stroške so morali siro- mašni interesi sami plačati, je stvar končno dospela do rešitve ter je le še zagrebška agrarna direkcija imela dati svoj pristanek.

V tem pa je prišel na krnilo bloka- ški režim. V zadevo se je namkrat vmešal podpredsednik HRSS Preda- vce, pa ne da odpuče siromaške kmetje, temveč da pridobi to zemljo za sebe odnošne za svoje spekulacije. Minister agrarne reforme v Davidovičevi vladi je bil kakor je morala že znano profe- sor Vesensjak. Znano je tudi, kako se klerikalci bojuje Radiča in njegovih kolovodij. Zato je gospod Predavec v namizil s orstom in zvedilo se je po njegovi volji. Minister Vesensjak je bil takoj pripravil izvršiti uprav. cen- tralistično nasilje in se spustiti v uma- zano afero. Akoravno je zakonita in- stanca za dodelitev omenjenega zem- ljišča (gre za cca 13 inter) zagrebška agrarna direkcija, proti kateri oddloči- ti bi bilo že le možno pritožba na mi- nistrstvo, je g. Vesensjak dotični akt

kratkomalo poklical v Beograd ter ga kot pravi avtonomist rešil kar sam. In seveda promptno po zahtevi g. Pre- daveca. Izdal je rešenje, po katerem do- bi dotično zemljo — g. Predavec v zakup pod imenom Seljaške zadrug v Dugem selu. S to rešitvijo je bilo 23 siromašnih kmetov vrženo na ce- sto. Ze se je zdelo, da bodo rešeni, ker le medtem Davidovičeva vlada padla. Toda g. Vesensjak je stvar še v zad- nem trenutku posnešil. Seljaki so do- bili njegovo rešenje 2. novembra, dva dni na to na je bilo zemljišče na dr- žavne stroške izročeno g. Predavcu!

Zagrebška »Riječ«, ki obširno raz- pravlja o tej aferi, navaja tudi razlo- ge tega nečloveškega postopka klerikal- nega ministra. Ona upravičeno smatra, da so klerikalci dajali razne koncesije radičevskim voditeljem radi tega, da bi ne delali SLS preveč neprilic v Slo- veniji. Priateljstvo g. Predaveca je to- rej v tem slučaju bilo plačano z eks- istenco 25 kmetov rodbin!

Tako se odkrivalo vsak dan nove korupcijske afere proleže režima, ki je tri mesece kričal proti korupciji, pa si medtem z mrzlično naglico polnil nesitno žene...

Dugoselski kmetje so sedaj vložili na vlado prošnjo, da se rešenje g. Ve- senjaka kot protizakonito razveljavi.

Beneška konferenca

Trst, 13. novembra. V današnjem »Piccolo della Sera« ob- javlja Mario Nordio nekatere zanimive podatke o jugoslovensko-italijanski kon- ferenci v Benetkah, ki traja že mesec dni, ne da bi se izvedelo kaj natančnej- šega o dosedanjem poteku teh razprav. Nordio pravi, da so Benčanje že sami pozabili, da se v palači prefektura vrši važna konferenca; tako tihe in mirno je njeno delovanje.

»Piccolo« poročalec je govoril z na- delnikom italijanske delegacije, senatorjem Quartierijem, ki mu je izrazil svoje zadovoljstvo na poteku konferenčnega dela in doseženih uspehih. Skrival tudi ni zaupanja glede zadovoljivega uspeha pri delu, ki ga ima konferenca še do- vršiti.

— Zadovoljni smo, — je dejal — v resnici zadovoljni s delom, ki se je dovr- šilo tokom tega meseca. Ostaja nam še veliko dela, toda že dovršeno delo nam daje povod, da moremo s polnim zaupa- njem gledati v bodočnost. V sedanjem stanju razprav bi bilo nemogoče objavi- liti podrobnosti ali meritorno govoriti o posebnosti rešen ali v reševanju se nahajajočih vprašanj. Za sedaj vsaj

zadostuje izjava, da dele napreduje kar najzadovoljiveje.

— Koliko časa bi še mogla trajati kon- ferenca? — je vprašal novinar.

— Predvidevati se ne da nič, ker bo trajanje dela bistveno odvisno od časa, ki ga bodo zahtevala vsa različna vprašanja, o katerih se bo še razpravljalo. Kakor znano, so ta vprašanja precej kočljiva, večnoma tehnična vprašanja, za katera je treba dolgih proučevanj in temeljitih razprav in morata delegaciji čisto zahtev- ni in takati točnih navodil od svojih vlad, kateri pazno in z vso pozornostjo sledita razvoju poznanj. V ostalem pa se je že iz napovednega programa moglo razvideti, da bo treba vsaj dva meseca za rešitev vseh točk.

— Torej bo trajalo še dolgo...

— Še dolgo, po vsej verjetnosti, toda ne morda, ker bi bilo razprave zadele na ovire ali bi bile povzročile kakšne težave. Izjavljam to s prav posebno vnueno z ozirom na zadržanje, ki se je v nekem reškem dopisu, objavljenem pred krat- kim v nekem beneškem listu, očitalo na- delniku jugoslovanske delegacije, ki pa nikakor ne odgovarja resnici. Kakor je razumljivo duševno razpoložanje, ki je narekovalo ta namigavanja, moram iz- javiti resnici na ljubo in zaradi mučnega vtiska, ki so ga napravila v konferenčnih

krogih, da so ta namigavanja glede za- držanja ekselence Rybafa v kričečem nasprotju s velikim taktom in zvišenim čutom spravljivosti, ki ju je ta odlični mož kmalu tokom vseh naših stikov brez- izjeme. Oul vtisk je neupravičen in se mora absolutno razpršiti.

Senator Quartieri je nato zagotavljal, da italijanska delegacija nikdar ni in tudi ne bo niti za trenutek opustila najbud- nejšo pažnjo italijanskim koristi ter po- sebej se koristi Reke in Zadra.

Na vprašanje, ali je dolgotrajna vladna kriza v Beogradu kaj vplivala na potek konferenca, je senator Quartieri odgo- voril:

— Nikakor ne. More se celo reči, da naše delo napreduje, kakor da bi v Beo- gradu ne bilo krize. Tako tudi sestanek ekselence Mussolinija z gospodom Marinkovićem, ki je izostal zaradi ostavke jugoslovanske vlade, ni nikakor vplival, ker je bilo že vnaprej določeno, da se ta sestanek vrši popolnoma neodvisno od konferenca, dasiravno bi se vršil nav- dežno v njenem okviru.

Gospod Nordio je govoril tudi z dr. Ry- bafem, seveda preden je le-ta odpotoval v Beograd, in kakor pravi, mu je dr. Ry- baf ob tej priliki izrazil svojo presene- čenje zaradi vtiska, ki ga je napravilo do- mevno zadržanje v nekaterih italijanskih krogih, kakor ga je v ostalem, seveda v nasprotju z našim napredkom tudi v nekaterih jugoslovanskih krogih.

— Konferenci predložena vprašanja, — je dejal dr. Rybaf, — so bila že določena po predložitvi konvencijah. S svoje strani se zavedam, da sem skušal v pogajanja, v kolikor se mene tiče, zanesiti kar naj- večjo spravljivost, kolikor mi dovoljuje stališče, ki ga moram braniti v imenu svoje vlade. In s tega stališča, na katerem tudi stoji konferenca, se ne premaknem tudi v bodoče ne. Je pač logično, da ob- stoje različna mnenja med delegati obeh držav, ker drugače ne bi bilo treba, da se sestajemo v Benetkah v svrhe pogaj-anj, toda vzemirjenja, ki so se v raz- ličnem mišlju pojavila tu in tam, so po- popolnoma neupravičena.

Kakor pravi »Piccolo« poročalec, je tudi dr. Rybaf izjavil, da je zadovoljen z dosedanjim delom konference. Več vpra- šanj se more smatrati že za rešena. In ravno tam, kjer bi bil kdaj mogel pred- videvati nepremostljive težave, se je dosegel za obe strani zadovoljiv sporaz- um v nekaterih maloštevilnih sejah. Gro- seveda za težke, kočljive, zapletene vpra- šanja, odvrača od časa in vpletanja v tako obširen program, da morajo delegati čisto delati tudi ob praznikih in pred- vsem potholoma, mirao in ob zaprtih vratih. In delegati so v resnici zelo ve- seli, da se v Benetkah nihče ne briga zanje.

Končno doznava »Piccolo« dopisnik, da se je na konferenci razpravljalo tudi o »Kranjski industrijski družbi«, ki je tudi lastnica plačev v Škedenju pri Trstu, katere je dala v najem neki italijanski družbi. Konferenca se je izrekla za po- sprejemanje kooperacije obeh družb, ki se omogoči z raznimi železniškimi in carin- skimi olajšavami, tako da se bo v Ške- denjski »vžih« v doglednem času vzpo- stavilo v polnem obsegu.

Politične beležke

+ Dr. Korošec inkognito inspicira. V četrtek se je dr. Korošec, kakor navajajo listi, inkognito podal v Subotico in tam ves popoldan konferiral z bunjevskim voditeljem Blažkom Rajčcem in nato še z apostolskim administratorjem Budano- vičem. Skrbijo ga bunjevski mandati, ki jih bo pogoštil Radič. Pop Blaško Rajč je bil zadnje čase silovito hud na dr. Ko- rošca radi pogubnega naslanjanja na Ra- diča in je tudi v četrtek po Koroščevem odhodu izjavil, da bodo Bunjevci v vo- lni taktiki sicer sledili vzgledom opo- zicije, toda kandidatne liste bodo posta- vili svoje. Ne mara vrli pop Blaško ka- kih sporazumov z Radičem in ženi za gospoda Korošca, ki se je z veliko nagli- co že v petek zopet vrnil v Beograd —

+ Umestno vprašanje. Pod tem naslo- vom priobčuje »Slovenec« politično vso- da je notranji minister Maksimović pre- povedal v Vojvodini Mađarom shod, češ da bi sicer lahko prišlo do sporodov. Nato, da je bivši posl. Ivanč vprašal mi- nistra: »Ali on vidi v prihodnost? Ali on ve, kaj bo?« »Slovenec« pravi, da je to vprašanje umestno. V isti številki in v mnogih prejšnjih številkah pa priobče- je »Slovenec« senzacionalna »razkritja« o »milijonski volilni korupciji«, ki se bo izvedla, o dr. Žerjavu, ki da hoče iz- stradati slovenski narod, o vseučilišču, ki da ga bo Žerjav uničil, o slovenskem narodu, kateremu bo Žerjav Herod itd. Ker »Slovenec« ne more ničesar poroča- ti, kaj se je že zgodilo in kaj je dr. Žerjav zadnje tri dni že napravil, piše o tem kaj bo storil, kakor da bi minister Žerjav »Slovenec« povedal kaj namerava. Tudi »Slovenec« je umestno vprašati: »Ali on vidi v prihodnost? Ali on ve, kaj bo?« Tako se klerikalni pre- varant samega sebe toleče po zobeh in smeji pred lastnimi čitatelji...

+ Vprašanje na gospoda škola doktor Jeglič. V Vaši tiskarni in pod Vašim nadzorstvom izhajata »Slovenec« in »Do- moljub«, lista, ki sta bila že nešteto krat vernikom tudi v cerkvah priporočena kot najvornejša katoliška glasila. Besnost, ki se je lotila zadnje čase obeh Vaših listov, presega vse meje morale. V njih so na- grožene gore najbolj brezvestnih laži in obrekovanj, ki nimajo družnega na- meta, kakor zastupljati javnost ter zavajati slovensko ljudstvo v zmoti in posurovo-

lost. Vprašamo Vas, kako dolgo boste so- mirno gledali to nekrščansko in nemoral- no početje svojih listov? Ali je mogoče, da Vaša vest, Vaša duša, ki se mora za- vedati tudi za posmrtnega življenja, brez odpora in brez stude prenaša tako zločin- ske grdobije, kakršne pišeta Vaša dva li- sta? Kam naj še pada morala Slovencev? Ali res hočete, da bo sleherni človek med Slovence, ki ima v sebi še kaj čuta za po- števnost in resnico, primoran obupati nad vero, katere najvišji pastir ste Vi. Kdo naj še veruje Vašim naukom, ako Vaše časopise v dejanjih dokazuje baš na- sprotno tega, kar je Kristus učil in kar ima Cerkev v svojih predpiših?

+ Svetolik Savič, beograjski slamo- zec istega kalibra kakor radičevska žur- nalija, se je v svojem »Balkanu« zopet spravil na Slovence, napoveduje amputa- cijo in amerja kakor zna. Res je, Sveta Savič velja s svojim »Balkanom« vred toliko kakor Korošev »Domoljub«, a kakor tega bo tudi njega treba tresniti po zobeh. Sveta Savič je bil nedavno am- nestiran. Med tem mu je žolč narastel. Podoba je, da ga bo treba zopet kurirati. Toda ne v zaporu, temveč v besnici, ka- mor pravno spadajo vsi taki razsajati počeni naših kapitalističnih pamfletistov preko Radiča do Svetolika. V roke naj ga vzame ne minister policije temveč mi- nister narodnega zdravja.

Danes na »Martinov večer« pevškega draž va »Ljubljanski Zvon« v Narodni dom.

Dopisi

VRHNIKA. Jutri dne 16. t. m. se vr- ši v sokolski dvorani predavanje prof. Sile o svetovnem nazoru in verstvu. Na- meravani predavanji v Podlipi in Drenov- nem griču sta radi občinske seje prelo- ženi na 23. t. m. Predavanje v Podlipi bo ob 11. uri popoldne na Drenovem gri- ču pa ob 3. popoldne. Odbor JDS.

KAMNIK. Krajevna organizacija držav- nih namestencev v Kamniku je sklicala za nedeljo 16. t. m. izreden občni zbor, na katerem se bo razmotiralo vprašanje premestitve državnih uradov iz Kamnika v Domžale vsled stanovanjske in gospo- darske krize. Ako se premeste uradi iz Kamnika v Domžale, bi se tam lahko združili z briselskimi uradi. Motnik, Spitališ- ti in kraji v severnem delu dosedanjega kamniškega okraja pa bi se priključili vranskemu okraju. S tem bi bilo sicer prihranjeno državni vzdrževanje brdeških uradov, mesto Kamnik pa bi pri tem trpelo očito veliko škodo, ker bi izgubilo vse uradništvo, odvetnike, stranke, ki pri- hajajo v urade in vrhu tega bi Kamni- čani sami v vsaki najmanjši uradni za- deli morali hoditi v Domžale. — V slu- žbu premestitve bi precejšen del odgo- vornosti padel na tukašnje meštanske korporacije, ki se pri svojem ogromnem bogastvu nikakor ne more odločiti, da bi dosedanje uradno poslojpe, v katerem je nastanjen sodišče in glavarstvo, dvignilo za eno nadstropje. S tem bi bila dana možnost, da bi se vsi uradi nastanili v tem poslojpu, dosedajni uradni prostori pa bi se porabili za stanovanja. Tako bi bilo tudi stanovanjskim neprilikom deloma od- pomagano. Čuje se, da bi se novi odbor meštanske korporacije zavzel za izvedbo tega načrta. Ta odbor pa ne more prevzeti poslov, ker rekurz, ki so ga vložili kleri- kalci, na vso čudo še do danes ni rešen in je najbrže ležal do sedaj v kukem klerikalnem predalu. Prepričani smo, da pride sedaj do nujne rešitve, ker je treba, da se konča s tem klerikalnim zavlače- vanjem. — Kakor je želeli, da se Kam- niku ohranijo državni uradi, tako je po- drugi strani istina, da se živa duša ne briga, da bi se uradniku, ki pride v Kam- nik, pripomoglo do primerne stanova- nja. Poleg tega mora uradnik, ki ima že večje otroke, slednje pošiljati v Ljubljano ali Kranj ali Škofjo Loko, ker so kam- niška šola dosedaj še ni povzpela preko petega ljudskošolskega razreda.

ŠKOFJA LOKA. Dramatični odsek Sokola uprizarji v nedeljo dne 16. t. m. dramo »Tužna ljubav« od italijanskega pisatelja Giacosa. Igra obeta posebno in- teligentnejšim slojem obilo duševnega užitka. Snov je vzeta iz vsakdanjega živ- ljenja, a je tako mojstrski izdelana, da bo dostopna tudi širšim slojem. Upri- zožitev bo ena najboljših, ker je režija v zmognih rokah in vloge jako dobro za- sedene. Zolimo samo, da občinstvo na- polni dvorano.

BLED. Kolektivna obrtna zadruga na Bledu naznanja vsem obrtnikom in pri- jateljem obrtnega stanu, da priredi v ne- deljo dne 16. t. m. veliko obrtno veselico v hotelu ... na Bledu. Začetek ob 4. uri popoldne. Spored: srečkanje in prosta zabava. Ker je čisti dobiček namen- njen obrtno nadaljevalni šoli na Bledu, nam bodo dobili (posebno obrtni izdel- ki) in preplačali dobrodošla. Ker sodelu- je iz prijaznosti blejski pestri zbor bo program zares zanimiv. K obilni udelež- bi vabi — odbor.

3102. RADOVLJICA. Pretečeno nedeljo je uprizarilo sokolsko gledališče v proslavo petdesetletnice Meškovega rojstva nje- govo narodno igr »Na smrt obsojeni« pred razprodano hišo. Vzile temu, da je bil na Jesenjak jako privlačen in izvrsten koncert, gledališki predstavi v Begunjah in na Bledu, je bila vsa okolica siljajo zastopana. Pred predstavo je društveni starosta, br. Spicar, v kratkem nagovoru podal črtno Meškovega likovnega in na- rodnega delovanja ter pojasnil igr. Ka- govor je zaključil z željo, da bi bilo dano

Pride!
Kdo pride?
Ona pride!
Kdo je ona?
M...a C...a!
Kaj je ona?
Kraljica sužnjev.
Kdaj pride?
? ? ? ? ?

pisatelju še mnogo srečnih let za nadaljnje delovanje. Sledila je igra, ki nam je un- dijala resnično podane prizore iz narodne in politične borbe koroških Slovencev. Vse scene, posebno tam, kjer nastopa masa, so bile odigrane povsem naravno. Poznalo se je igriškemu občinstvu, da je s srečo pri stvari. Nadvse ljubka je bila naša deca, ki se počuti na odru že kakor doma. Ob- činstvo, ki je z vso pozornostjo sledilo, je viharo plaskalo tako nagovoru, kakor tudi izvajanju igre. Bila je lepa priredit- ev, ki je vnovič dokazala resno kulturno stremljenje sokolskega gledališča.

BEGUNJE. Zlifer nepravilne vožnje kolesarja je postala gospe Oman-Ihan, učiteljica v Begunjah. V nedeljo popoldne, ko se je sprehajala po cesti proti Lescam, jo je kolesar, baje iz Ljubljane, podrl na tla s tako silo, da si je pri padcu zlomila desno roko v komolcu. Nesreča dolgo- letne poštvalne učiteljice je vzbudila pri tukašnjem prebivalstvu splošno so- čutje.

TRBOVLJE. Zbirka za dinarski dan je dosegla v naši dolini lepo vsoto 2072 Din. Poleg tega se je prodalo lepe šte- vilo dinarskih listkov. — Ker se za 2. t. m. sklicani ustanovni občni zbor Jug. Matice, podružnica Trbovlje, vsled cerk- venih obredov na pokopališču ni mogel vršiti, se bo vršil v nedeljo dne 16. t. m. ob 3. uri popoldne v Dimnikovi gostilni. — Istega dne zvečer priredita tukašnji podružnici CMD v Fortjevi dvorani na Vodah »Martinov večer«, pri katerem sodeluje šramel g. Drakslerja in dramati- ski odsek trboveljskega Sokola.

ZIDANI MOST. Danes dne 15. t. m. ob 16. uri se vrši pri g. Juvančiču v Zi- danem mostu okrožni sestanek JDS za laški okraj. Delegati krajevnih organizacij se vabijo, da se zanesljivo udeležijo sestanka.

TRNOVO PRI SV. JEDERTI. Vedo- no imamo kaj novega. Dne 4. t. m. nas je »srečal« s svojim prihodom znani občins- ki odbornik SLS iz Sv. Kristofa, Matija Dornik iz Bukovce in vsi razburjeni udele- žni pred Hedlovo hišo čez naprednjake. Ker mu je navzoči Val. Golavšek pod- stavil neko neljubo besedo, ga je napadel s svojo mesarsko palico, ki pa ga k sreči ni zadela. Kot puran je skočil Dornik v Golavška in ga zgrabil za vrat. Vendar pa je imel napadalec za enkrat smolo, kajti nasprotnik ga je položil na tla in ga držal toliko časa, da je prosil odpu- ščanja.

SREDIŠČE. Ob priliki izročitve odliko- vanja velezaštumnemu tržnaru Jakobu Za- dravcu, paroninarju v Središču, se je med vabljenimi gosti nabralo na dinarski dan 1405 Din 50 par za Jugoslovensko Matice. Od zneska je 1000 Din poklonil gosp. Jakob Zadravec sam. Podružnica Jugoslovenske Matice v Ormožu, ki jo zbrani znesek sprejela, se vsem daroval- cem, posebno pa Jakobu Zadravcu za ve- likodušno dar tem potem iskreno zahva- ljuje.

BRASLOVE-POLZELA. Svojo ljubav do neodrejene domovine je pokazala naša divna Savinjska dolina povodom dinar- skega dneva Jugoslovenske Matice. Zbir- ka tukašnje podružnice je dala nad 2000 dinarjev. Čast in hvala vsem darovalcem in marljivo nabirajoči šolski mladini. — Odbor.

PTUJ. Udruženje jugoslovanskih na- rodnih železničarjev podružnica Ptuj, pri- redi v soboto dne 15. novembra ob 18. uri in pol v čast vpočenemu tovarišu An- dreju Haladeu, svojemu večletnemu mar- jivemu predsedniku družbenega večer. Kon- certne točke bo izvajalo Narodno železni- čarsko glasbeno društvo »Drava« iz Mari- bora. Posebno opozarjamo na redkost tereča s harfo. (Harfa, violina in čelo). Prireditve se bo vršila v prostorih »Na- rodnega doma« pri pogrnjenih mizah, brez vstopnine. Tako bo omogočen do- stop tudi najubožnejšim. Povsem upravi- čeno pričakujemo, da se bo zavedno slo- vensko občinstvo zanesljivo udeležilo te redke prireditve in s svojim obiskom po- častilo mlado-domajna, ki je skoraj pol- stoletja marljivo in nesebično deloval na samo pri strokovnih, temveč tudi pri mnogih narodnih društvih v Ptuj in oko- lici. To naj velja vsakomur, ki zna ceniti zasluge narodnih mož, kot direktno va- bito.

Zbirajte in darujte,
da zgradimo
Sokolski dom
na Taboru!

Iz življenja in sveta

Amerikanci raziskujejo pradomovino človeka

Naši študenti se morebiti še spominjajo, da so lani čitali v „Jutru“ o jasnih predpostavkah dinozavra, ki jih je v pesku puščave Gobi našla nekatera ameriška ekspedicijska ekipa. Ker so bili mnogi, da jih je najbrže znesla ogromna črnašna raka.

Mr. Roy Chapman Andrews, vodja te ekspedicijske, je med tem v Ameriki že nabral 500.000 dolarjev za novo ekspedicijsko. Nahaša se že zopet na Kitajskem, kjer se pripravlja na nov pohod v srce še neznane Mongolije. Ekspedicijska bo tokrat zelo obsežna. Obsega 13 znanstvenikov in 200 kamel, je rekli nekateri hudomušni Amerikanci. Po puščavi Gobi bodo vozili nalašč v to svrhu zgrajeni avtomobili.

Tokrat bo ekspedicijska raziskovala pradavne sledove človeka. Izkopavanje se prične zopet tam, kjer se je zadnjič prenehalo, namreč vzhodno Altajskega gorovja. Ves čas in trud bomo posvetili temu delu — je izjavil Andrews. — Zadnjič smo podkrepili teorijo, da je notranjeazijska planota zibelka mnogih sesalcev in plazivcev; sedaj bomo naše delo posvetili zgodovini človeka. Petindvajsetletno raziskovanje nas je privelo do prepričanja, da je notranjeazijska planota pradomovina človeka. Za to teorijo bomo sedaj dosegli končnejše dokaze.

Zli se sicer — je končno izjavil podjetni raziskovalec — da v ogromni kopici isčemo živanko. A poslužiti se bomo pri naši nalogi vseh panog, znanosti. Četudi bi se nam ta naloga ne posrečila, bomo vendarle prinesli mnogo zanimivih reči: trditelji smena, ker poznam deželo, ki bo torišče našega delovanja, da bodo naša odkritja za znanost prav posebej zanimiva in da bodo brezdvomno vzbudila splošno pozornost.

Katarina Schrattova — zaščitnica živali

V Avstriji in tudi izven Avstrije je Katarina Schrattova znana dunajska osebnost. Svoječasno je bila igralka dunajskega Burgtheatra, kjer jo je prvič videl cesar Franc Jožef, ki jo je potem napravil za svojo ljubico. Kmalu je Schrattova ostala gledališke deske in igrala s Francem Jožefom igro ljubezni. Ta ljubez se je začela še predno je bila umorjena cesarica Elizabeta in je prizadejala pokojnici mnogo ur duševnega trpljenja. Franc Jožef se ni oziral na to, temveč je živel s Schrattovo dalje, kakor da je to nekaj povsem naravnega, razumljivega in celo vzlednega. Na ostale dvore je pazil z ostrim očesom, da se niso pregrešili zoper moralno in predpise cesarske hiše, sam pa je mislil, da je izjema in da zanj ne veljajo pravila, ki se jim morajo pokoriti drugi.

Schrattova je bila cesarjeva ljubica in zaupnica do njegove smrti. Ko je Franc Jožef v novembru 1916 zatisnil oči, je seveda tudi ona morala prebrati sila in kopita ter izginiti z dvora, kjer je bila prej stalen gost. Bila je poleg tega nekak osebni reporter Franca Jožefa, ki je meril Dunaj in njegovo javno mnenje po besedah Katarine Schrattove.

Konec cesarskega Dunaja je torej pomenil tudi konec gospe Schrattove, ki se je morala umakniti daleč, daleč v ozadje. Leta in leta je morala živeti v zatistju in ždeti kakor pregnana žival. V tem času je seveda potrošila ogromna sredstva in ostala končno brez božjaka. Pred meseci so pisali listi, da so se za Schrattovo morali zavzeti prijatelji in znanci, kateri so izposlovali njen ponovni angažma v Burgtheatru. Razume se, da ni bila angažirana zaradi svojih umetniških kvalitativ, katere je že davno obrnila na drugo polje, temveč samo iz komercialnih razlo-

gov. Uprava Burgtheatra si je namreč bila svesta, da bo Schrattova privlačna sila za gledalstvo. Ker Dunajčani poznajo dobro razmere cesarskega Dunaja in bodo nedvomno z navdušenjem zabajali v gledališče, če se bo pojavila na sceni danes s takšno preteklostjo...

Sedaj beremo v dunajskih dnevnikih, da se gospa Schrattova peša še z drugim poslan: z zaščitnistvom živali. Ljudi je torej po svojih sedemdesetih letih življenja sita in privlačna je protektorstvo psov, konj in ptic. Propaganda pa začenja, kakor se Dunajčanka s tako prošlostjo spodobiti, ne tam, kjer bi bilo treba širiti spoznanje, kako treba ravnati z živalmi, temveč v krogih zgornjih desetih tisočev.

V Hietzingu, kjer sedaj gospa stanuje, se je koncem prošlega tedna vršil sestanek prijateljev živali in gledališča, na katerem je Schrattova recitala Kleisheimovo prozo „Stari Filaks“ v kateri opisuje avtor usodo dobluženega psa. Gospa je brala, kakor se glase poročila, nežno in učinkovito in s tako ljubezno, ki nima mesta za vsakim oglom. Recitalci so prisostvovali dramaturgi, gledališki igralci, profesorji, pevec in pevke, kardinal dr. Piffel dunajski policijski ravnatelj, več bivših ministrov in njim enaki funkcionarji državne uprave. Manjkali niso celo tuji poslaniki: angleški, španski, italijanski in drugi. Popoldan je potekel v užitnem razpoloženju in na razstanku so gospodje hofrati stiskali drug drugemu roke in si med seboj čestitali.

Katarina Schrattova je po zaslugi te prireditve zopet postala junakinja dunajskega dne. Vsi, ki so ji poljubljali roko, pa so potem doma obujali spomine in privoedovali pikantne anekdote o zlatih starih časih. Ljudje pač pozabljamo, da se časi z leti spreminjajo, dočim sami ostajamo isti.

Očetova nevesta — sinova ljubica

Trgovca Jurij Kamhi je doma v Atenah. Star je 55 let, nosi se zelo elegantno in ima posebno krasno glavo, ki je pokrita z gostimi srebrnimi lasmi. Pred sedmimi leti je obdovel. Žena mu je umrla za srčno kapjo in sicer kmalu potem, ko je poslal svojega sina Konstantina v Pariz na nadaljevanje študij.

Konstantin je v tujni rasel in odrasel. Razvil se je v lepega, mikavnega mladenčca, za katerim je zaplaval marsikatero žensko srce v Parizu. Toda grška lepota ni na svetu samo za to, da bi parala srca in sesala kri iz odprtih ran... Konstantin je to občutil na sebi. Tenu primerno je v Parizu živel in ljubimkaval. Slednjič se je po dolgih letih odločnosti vrnil v očetov dom, da tam preživi še nekoliko brezskrbnih ur, predno se napoti v življenje.

Sedel je v nekem francoskem pristanišču na parnik in izstopil na Grškem. Oče ga je pričakoval z drhtečim srcem in ko je stopil na suho, ga je objel in poljubil. Konstantin je bil ginjen. Čutil se je srečnega na domačih tleh in kakor preroden je prestopil prag očetovega doma.

Med vožnjo v kočiji je oče povedal Konstantinu, da se je v teh sedmih letih njegove odsotnosti marsikaj izpremenilo. Ne samo v političnem in gospodarskem oziru; tudi drugače. Povedal mu je, da je vzel k sebi mlado Italijanko, ki postane kmalu njegova žena. Sin je molčal. Mislil so mu uhajale razaji v Pariz, kjer se je tudi on navil žensk in ljubezni.

Slednjič sta izstopila. Oče je sina predstavil svoji nevesti Juliji, ki je bila zelo mlada, temperamentna in živa kot ogenj. Konstantin je napravil na ujo s svojim finim vedenjem vtis zrelega človeka, ki je vreden več nego macehovske pozornosti. To so kmalu opazili tudi drugi v hiši. Julija je postala čez

noč drugačna. Konstantinovega očeta je zamrzila, mladenič pa ji je bil vsako uro ljubši. Slednjič je kmalu opazila, da se med mladeničem in damo nekaj pleše. Slednjič je o tem doznal tudi oče, ki je pozval Konstantina na odgovor.

„Dragi sin,“ mu je rekel, „ti se moraš vrniti v Pariz, in to kolikor mogoče hitro! Ali si pripravljen?“

Konstantin je debelo gledal. Čutil je, da leži očetu na srcu nekaj, o čemer noče ali se ne upa govoriti jasno. Vendar se mu je zdelo, da mora na dan z rečnico o Parizu. Odgovoril je očetu: „V Pariz se mi zdaj prav nič ne ljubi. Za to imam še mnogo časa.“

Jurij Kamhi je na te besede molčal. Šel k Juliji, ji naznanil, da se želi z njo čimprej poročiti. Italijanka pa ni hotela pristati na predlog.

Šele sedaj je trgovca spoznal, da je čakal predlogo na poroko. V trdovratnosti Julije je tudi videl, da se bliža njegovi ljubezni huda ura, ki bo uničila nažen cvet, katerega je on odnegoval zase. Velel je zato poklicati sina predse. V navzočnosti Julije mu je ukazal, da mora nemudoma izginiti nazaj na Francosko. — Konstantin se ni več upiral: bil je pripravljen ubogati in se je znevil z očetom za odpravnino v znesku stoletov grških drahem poleg vsote, katero je oče zanj položil v neki banki.

Julija in Konstantin sta se po tem dogovoru o vsem dogovorila in se pripravila na beg. Sklenila sta zapustiti Atene po najkrajši poti. Zvečer sta neopazno izginila iz hiše, sedla na mednarodni ekspres ter tako oddirala čez grško mejo.

Jurij je zjutraj vstal in potkal na vrata Julijine sobe. Ostal je brez odgovora. Potkal je drugič in tretjič, in ko ni bilo odziva, je vdril v sobo. Postelja je bila nedotaknjena, Julijine stvari pospravljene. V stranskem sumu je nato stopil v sobo svojega sina, ki je bila istotako prazna. Na pisalni mizi pa je ležalo pismo s trgovčevim naslovom. Odrinil ga je in je čital:

„Mojemu očetu Juriju od njegovega sina Konstantina! Lahko bi me bil nubil radi ženske, ki je ljubila mene, a ne tebe. Jaz nisem kriv. Kriv si ti, ker se nisi oženil pred mojim prihodom. Zdaj je prepozno. Ona se je zaljubila vame, jaz vanjo. Ostavljava te in se peljeva daleč, daleč. Oprostite, da sem ti vzel tudi denar iz blaginje. Moral sem ga imeti, če sem hotel misliti na beg z Julijo. Zbogom! Tvoj sin Konstantin.“

Kamhi je komaj verjel pisavi. Planil je k blaginji, ki je bila izpraznjena, poklical Soferja, mu velel zapeljati na policijo ter naznanil slučaj oblasti prosee in roče jo, naj mu vrne vsaj Italijanko. In policija je izdala za Konstantinom in Julijo tirnico, ki pa do danes še nima uspeha.

Kamhi je tudi osebno prišel v Beograd, misleč, da se pobegli par morda skriva v kakšnem tamkašjem hotelu. V svojo veliko nevoljo pa ni našel tam nikogar. Sedaj se odpravlja še v Pariz, ker ni nikakor voljan prepustiti svoje neveste sinu za ljubico.

Budnica

Dopisnik nekega pariškega dnevnika navaja v svojih dopisih iz Petrograda zabavno sceno, ki sta jo v velikem cirkusu par večerov predstavlja dva clowna. Nastopila v smešnih lakajskih frakih in se pomenkujeta o dobrih starih časih. Vpraša tako bedasti Avguštin kolego svojega, v kaki službi je funkcional pred revolucijo. Odgovor se glasi:

Izbera Miklavževih da!!

Kravate samovozne, vratnike, gumbe za manjete, naramnike, fino perilo za gošpice, robove, čepice za otroke. Vse priznajo najmoderneje in kar je glavno, najcenejše nudi vedno le trdika

Drago Schwab, Ljubljana.

„Pred revolucijo sem bil carjev poseben sluga. Služba moja je bila poglavitno v tem, da sem zjutraj — kaj misliš! — budil carja. Rabil sem vsakikrat začel trkati na vrata in povedal: Veličanstvo, prosim Vas, Veličanstvo, vstati je treba!... Nis odgovoril. Car se je obrnil in spal dalje. Kaj zdaj? Začet sem rahlo in vedno glasneje pred vrati prepevali carsko himno. Božoooo carjaa hraniiii... To je pomagalo in car je bil pokonci, predno sem himno dožagal do kraja.“

„Kaj pa po revoluciji?“

„O, samo gospodarja sem menjal. Določili so me za posebnega slugo — Trockemu. A v isti funkciji. Tudi njega sem moral buditi sleherni jutro. A nisem sporekta vedel, kako bi storil, kako bi ga tituliral. Veličanstvo mi ni slo iz jezika, ekscelencia se mi je zde-

lo premalo. Trkal sem toraj kar brez nagovora in ko ni bilo odgovora, odnošno, ko se je tudi Trocki obračal na drugo plat, sem začel prepevati prvo strofo internacionala: „Zdravje se, razvržene svetla...“

„Hudirja! Kako se je obneslo?“

„O, vrata so se bliskoma odprla, je slovit brca me je ekspedirala preko stopnic, preden sem dopel do kraja.“

Ta odgovor je v Petrogradu vzbudil dosti veselosti. Toda publiki se je zdel dovip dokaj drzen in se ni upala od srca smejeti. Pa tudi s clownoma je bilo tako, kakaj po par večerih je je policija direktno iz cirkuške arene odvedla v luknjo.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Dijaško življenje

Proglas demokratske omladine

Zagrebsko društvo demokratske akademske omladine Jugoslavije je izdalo pričetkom zimskega semestra sledeči proglas na dijaštvo:

V težkih trenutkih, ki jih preživlja naša nacija, omladina molči. Toda omladina, ki je nositeljica onih idej, za katere se naše generacije borile in umirale, ne sme molčati, ampak mora odločno povzdigniti svojo besedo. Beseda omladine je beseda bodočnosti!

Bolj kot kdajkoli poprej je omladina poklicana danes, da povzdigne svoj glas v obrambo naše nacionalne ideje. V sedanjih trenutkih, ki so usodopolni za našo nacijo in za našo državo, mora omladina visoko dvigniti zastavo nacionalnega jugoslovenstva, na kateri so zapisane besede: „Ne sme in ne more biti kompromisa v osnovi našega nacionalizma. Narodno in državno edinstvo mora biti klopisat vsega našega nacionalnega delovanja. Borba vodi do končne zmage.“

Te parole so vodile nacionalno jugoslovensko omladino v Zagrebu od prvega dneva naše nacionalne države in ta omladina je vedno in dosledno čuvala jugoslovenski značaj zagrebske univerze. Organizirana v demokratskem študentskem klubu „Jugoslavija“, je odločno odbijala vse napade anacionalnih in destruktivnih elementov na zagrebski univerzi.

Stoječ odločno in neustrašeno na braniku naših nacionalnih idealov, je demokratski študentski klub „Jugoslavija“ zbral okoli sebe vse jugoslovensko nacionalno omladino zagrebske univerze.

Baš radi tega je dolžnost vsakega nacionalnega omladinca, ki prihaja na zagrebsko univerzo, da stopi v vrste demokratskega kluba „Jugoslavija“. Današnje prilike kličo glasno, da mora nacionalna omladina stopiti v edinstveno fronto, da zmaga nad separatisti in da privede misel narodnega in državnega edinstva do definitivne zmag.

Reprezentanca ljubljanskih akademikov

Pred kratkim je izšla prva številka „Vidovdana“, ki prinaša med drugim tudi daljši sestavek o vprašanju reprezentance ljubljanskih akademikov. Dejstvo je, da akademska omladina ljubljanske univerze nima svoje reprezentance, ki naj bi dijaštvo zastopala pred oblastmi in v javnosti sploh. Potreba enotne reprezentance pa postaja vedno občutnejša, kajti čisto je potreben nagel nastop in ni časa za sklicevanje posebnih skupščin, saj mnogokrat je uspeh odvisen le od hitre intervencije.

Ze lanskem letu so vsa akademska društva stremela za tem, da pride čim prej do realizacije „Akademskega sveta“. V tem pogledu je storilo mnogo iniciativnih korakov Centralno tajništvo napredne omladine, pod vodstvom svojega nemurnega predsednika Dolf Schauerja. Sklican je bil najprej sestanek delegatov vseh naprednih akademskih društev, ki so se soglasno izjavili za takojšnjo ustanovitve reprezentančnega društva. Izvo-

ljen je bil tudi odbor, ki je vodil vsa pripravljalna dela in tudi sestavljal pravila ter stopil v stike s klerikalnim dijaštvom, da ga zainteresira za to vprašanje. Končno so se pripravljalnega dela pričeli udeleževati tudi klerikalni akademiki na po dolgotrajnih debatah na mnogih skupnih sestankih je naposled prišlo do sporazuma. Podpisana je bil protokol, s katerim so se zavezale vsa društva, da bodo glasovala za skupen načrt pravil. Tudi v pogledu volilnega reda je prišlo med delegati vseh društev do popolnega soglasja.

Tako je bilo vse v redu in bil je že določen termin, da se skliče skupščina, ki naj odobri delo delegatov. Toda zgodila se je zopet prava klerikalna falopa. Klerikalci, sprva najbolj vneti propagatorji ustanovitve, so se skesali in se začeli punčati. Najprej so hoteli uvesti nov volilni red in polagoma so se sploh odrekli pozitivnemu delu. Kdor pozna metode klerikalnega dijaštva, ta si je takoj lahko ustvaril primerno in pošteno sodbo. Bali so se poraza pri volitvah in zato so se jim spretno izognili. Misel reprezentance je bila zopet pokopana in to pe krivdi tistih, ki naglašajo, da so najbolj vneti zagovorniki proevljske ljubljanske univerze — po krivdi klerikalnega dijaštva, ki zasleduje povsod le strankarske interese.

Jugoslavija izstopila iz Mednarodne dijaške konfederacije. Akademik Zivančević iz Beograda, ki je bil vodja zastopstva jugoslovenske akademske omladine na mednarodnem dijaškem kongresu v Varšavi, je obvestil Centralno tajništvo v Ljubljani, da je Jugoslavija izstopila iz mednarodne dijaške konfederacije in to s sledečo oficijelno motivacijo: „Smatrajuči, da se predlogom komisije četvorice ne rešava, pitanje popolne saradnje između država, ni u ime studenata kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca i kraljevine Rumunije izjavljujemo, da smo prijudjeni, da napustimo Medjunarodni savez studenata, dok on ne uspe, da izgledi razmirice ma koje vrste one bile, a koje onemogućuju istinitu međjunarodnu saradnju. Očekujući konačno rešenje pitanja izloženog predlogom četvorice, naši studenti saradnjače naznačeno sa studentima svih zemalja.“ — Ni nam znano, ako celokupno jugoslovensko dijaštvo odobrava ta korak dveh beograjskih akademikov, ki sta si prilastila pravico, samostalno odločati v tako važnih zadevah, kot je izstop iz Mednarodne dijaške zveze. Vsekakor bo dijaštvo imelo o tem vprašanju odločilno in zadnje besedo, čim bodo znani natančnejši podatki o neprijetnem in gotovo tudi škodljivem incidentu.

Nov dijaški list. V Nemčiji je začela nanovo izhajati v založbi „Hochschule und Ausland“ študentska revija „Die Studentin“, ki razpravlja in zastopa interese dijakov.

Petletnica ljubljanske univerze. Dijaška kulturna in strokovna društva v Ljubljani nameravajo na svečan način proslaviti petletnico obstoja naše univerze. Proslava se bo vršila sredi meseca decembra in bo natančen program kmalu objavljen.

Ant. Adamič:

Kopriva

Rokec se je naveličal življenja. Kako bi se ga tudi ne, saj ga je preganjal ves svet. Pravkar so se zaprle za njim vrata sodnega zavora, že so ga naskočili otroci:

„Rokec, si se že zopet nazrl ričeta?“

Mukoma se je sklonil, pobral kamen in ga zalučal med pazlavce:

„Barabe, smrkavci! Boste šli!“

Mladež se je zdržnila, odkakovala in jo potegnili nazaj; nekateri v veže. O, če bi koga zalotil! Zuhljaj, zlasal in obrazil bi ga, da bi pomnil. A Rokec je bil sedaj že prestar, bolehen, samo togotil se je na ves svet.

Rokec se je zatekel pred preganjalci v občinski urad. Upadlihi, rmenkastili, z vročičnimi očmi je stopil pred župana.

„Tržan sem. V imenu zakona me varujte pred pčestno sodrgo, sicer...“ Smrad mu je puhaj iz ust.

„O, Rokec!“ se je zasmejal župan in ga dobrodušno ogledoval. „Si že zopet tu? In odesel si žel Stišim, da si na hodniku pred svojo celico v sodnijski zgradbi v kot svojo porejto zčeta. Je bil zanič, e?“

„Ga pa ti žri, če ga moreš!“ Rokec se je spasil lice, figo je pomolil županu pod nos.

„O, kakšna škoda, da so ti podaljšali jasli samo za en teden!“ Rokec ga ni poslušal; že je bil pred hišo.

Kar stopil je sredi ceste na gramoz, si izbral priličen kamen in se svedraje povrnil k oknu občinske pisarne. Ena — dve — in nekaj šip je zaženketalo po tleh.

„Tako! Za psa ni nobene pravice več. Kar zopet naj me zapro!“ je rentalil in se vsedel na hišni prag.

Otroci so onemeli. Toda župan ni stopil iz pisarne. Občinski policaj je zaklel v veži, a mu je župan odgnil z roko.

Družba kmetov se je v pivnici na nasprotni strani ceste krohotala. To je Roka tako ojunčilo, da je potolkel še ostale šipe na občinskem uradu. Sedaj ga bodo vendarle odgnali in zaprli! Ne in ne... Nihče se ni zganil...

Ali ga ne poznate, Roka? Klateža, prevejanca, posepuha in goljufa nemiljivega slovesa? Doktor je bil mlajši, je preživel po tri četrti leta v zaporih, ostale tedne je ciganih križem krazem po svetu. Redno vsako leto so ga odgnali v trg, v njegovo čimovinsko občino. Pa

da bi vsaj tukaj miroval! Ne, žilica mu ni dala miru.

Ni še pozabljeno, kako je pred leti trasiral v sosednji dolini železnico. On in še neki lopov sta „triangulirala“ po vaši. Pred najbolj premožnimi hišami sta se ustavljala in kazala preko dimnikov: „Prav tod preko hiše, da... Hiša mora proč! — Tudi cerkvice bodo podrli, aj, aj... Kaj se briga država, če gre za vojsko! — Ne moremo pomagati...“

Vaščani so prosili, babe so jokale in nosile „gospodu inženjeru“ gnjati, klobas, kruha, mošta. Tlačili so mu bankovce v žep... Inženjerja sta se umaknila za hišo, se resno posvetovala; potem sta oznanila, da bosta pisala ministru. Dva dni sta tako merila po selih.

Morda ste pa že pozabili, kako je Rokec „revidiral“ kot „komisar“ blagajno tržke želez. postaje? Kako ga naj bi poznal načelnik, ki je jedva pred tedni nastopil službo! Toda čast komur čast; komisar ni segel po denarju. Ko ga je načelnik pripeljal zvečer v družbo in ga predstavil, je oštr omedlel.

Pa kdo bi našteval vse „njegove prigode!“

Ko se je Rokec naveličal hladnega praga pred občinsko pisarno je odšel na

ono stran h pivcem. Nihče se ga ni usmilil, da bi mu plačal šilo žganja ali mu ponudil ostanek piva. Zemljo in še eno je zmaknil z mize, nakar je gostilničar odstranil kruh. Ko je pa Rokec zarogovil, je moral pred prag. Zvečer je razsajal po trgu.

Opolnoči je zvonil koncem trga pri orožnikih.

„Kaj je? O — Rokec!“

Napot so me ubili! Poglejte, gospod brigadir, ves sem povajjal! Štefančkov in oni longin —

„Snat pojdi, Rokec, sicer —“

„Kam naj grem? V slamo ne grem. Ali naj crknem, he?“

„Kopriva ne pobeže.“ Vrta so mu zaloputnila pred nosom.

In zopet se je obehal in vlekel za zvonec, da je jčalo po vsej hiši. Ker se ni miče odzval, je lajal in se pridulal eno, dve uri pod okni.

Tedaj se je polahno in oprezno odprlo v prvem nadstropju okence. Bele lehti so se pojavile v trepetajoči mesečini in te bele lehti so nagnile še bolj belo posodo. — Ah!

Rokec je odskočil. Ves hripav že, je pretil v okno:

„Fej te bodil Kurmik babji, pošast preklicana! Vražji kolovrat! Ali misliš, da se mi bo posušilo? O, bo se, bo!“

Zlega ni bilo. Rokec se je pobral na zraj v trg.

Komu se ne bi priskutilo tako pasje življenje? Rokec je v jutru šel in se obesil. In kako idiličen prostor si je izbral: v lozi kraj pota. Siba, strohnela veja, na katero je Rokec obesil svoj pas, se je odlomila vsled peze. Z zanjko na vratu je obežal v rosnem mahu, napol zaritim obrazom med dvema svečama, ki si jih je bil sam prižgal... Leva lučca je dogorevala, desno je ugasnil plahi vetrček.

Kot blisk je udarilo v trg; vse je drlo v lozo. In ko je tako ležal, s klobukom na tilniku, z razkrcenimi nogami, se je zasmilil ljudem.

„Revež! Zalostno smrt je storil...“

Mir in pokoj njegovi duši.

Sodna komisija je prihitela na tice mesta, a še pred njo stidnikov pišč Goljat. Kot prvi je kužek prhnil in krhlil občenu pod nos. Še enkrat ga je povohal, se razčepiril in zalajal. Cudo: — Rokec se je zganil, udaril je psa, se skobacal in si obrisal z ročkom nos.

„Cuček, hudičev!“

Rokec si je popravlil klobuk in je odšel v gozd, ne da bi se zmedel za svoje pogrebe.

Pred desetimi leti

14. — 18. novembra 1914.
Zaključek prve vojne faze na zapadu.
— Bitka pri Kutnu in pri Lodzu.
— Avstrijska ofenziva v Srbiji. — Anglija prizna Carigrad in morske ožine Rusiji.

Dne 13. novembra so se na zapadnem bojišču v Flandriji, pred Dixmudem, Langenmarckom in vzhodno od Ypresa, končali s popolnim neuspelom srčni nemški napadi. Do 15. novembra so se še ponavljali manjši napadi, potem pa je za nekaj časa močno utihnilo orožje.

Tako se je sredi novembra zaključila flandrska bitka, obenem pa končala prva epoha vojne na zapadu. Po 15. novembru se je tudi okrog Ypresa bojna črta zgrajila v strelske jarkove, fronta je okamenela tudi med La Bassée in morjem in vojna je tudi na tem sektorju prešla v pozicijsko bojevanje. Sedaj se je sistem obojestranskih strelskih jarkov in trinjavsko utrjenih, s topovi in strojnimi puškami poseljenih stalnih bojnih pozicij vlekel v nepretrgani črti od Svijce pa do belgijske obale. Velika gibanja armad, so nehala, velike obkoljevalne bitke so postale nemogoče. S sredo novembra se tedaj zaključila na zapadu prvi oddelek vojne ter se prične drugi, ki je trajal do velikih prodornih poskusov v 1. 1918.

Rezultat prve vojne faze je bil za Nemce zelo neugoden. Načrt, udreti skozi Belgijo v Francijo, je premagal in prisilil k miru, se preden bi mogla nastopiti Rusija s svojimi silami namani se je ponesrečil. Francija se je

ubranila in Nemci so sredi novembra uvideli, da na zapadu ne morejo dalje, da tam ne morejo zmagati.

Istovrstno pa se jim zmagaj ruskim armad na vzhodu povzročale najhujše skrbi. Zato so zlasti po 10. novembru, ko je prišla Hindenburgova bočna protiofenziva, pošiljali na vzhodno bojišče vedno večje vojne sile, zlasti to se je izkazalo, da se dajo dobro v pozicijski vojni držati deli fronte z razmeroma maloštevilnimi četami. Osebito so poslali na vzhod konjenico.

Tu se je vojna vrtila še vedno po prvotnem načrtu, z velikimi premikanji armad in obkoljevalnimi bitkami. Nemška protiofenziva med Vislo in Varto je hitro napredovala, izrabljajoč neoprejenost Rusov; dne 14. novembra je Mackensen brez odhoda po najjužnejšem maršu napadel ruske čete. Že tik ob črti Kutno-Dombie ter je v srčni bitki naslednjega dne vogel nazaj Ruse; dne 16. novembra zjutraj so Nemci vkorakali v Kutno, dospeli do Leneyoe in prodirali dalje. Mackensen ni pustil svojim četam niti najmanjšega odmora, smatrajoč, da je v naglici — polovica uspeha.

Med tem pa je Nikolaj Nikolajevič prav tako naglo gnil močna ojačenja tako proti levemu kot proti desnemu boku Mackensenove armade, ki je prodirala v obliki klina. Ruska ojačenja so se zbirala na jugu ob Neru pri Zdaniski Voli in pri Lodzu, na severu na desnem bregu Visle. Ko je Mackensen dne 17. novembra znova navelil na Ruse, je zadel že na dobro izkopane strelske jarkove, v katerih so se razbili njegovi napadi, osebno na levem

krilu; le v središču je mogel še nekoliko napredovati v smeri proti Lodzu. Tu se je dne 18. novembra razvila silovita bitka.

Na ostalem delu bojišča so Rusi še vedno prodirali; Avstrijci so bili še preelabi, da bi se jim mogli upreti, zbirali pa so na vsej črti, osebno pri Krakovu sveže čete.

Ta čas so se pričeli večji dogodki tudi na srbskem bojišču. Sicer tu ves čas ni prenehala borba; Avstrijci so neprestano poskušali prodreti preko doline Drine, kjer se jim je naposled posrečilo vkopati se na zapadnih pobočjih grčevja ob Drini, tako, da so bili še pod zaščito svoje težke artiljerije onstran Drine. Koncem oktobra so Srbi evakuirali Mačvo, ali držali se bojno črto med Sabcem in Loznico s Cerom. V pozicijski vojni na tem točko ker jim je silno primanjkovalo orožja, rano pa so imeli velike izgube, osebja, municije, sanitetnega materiala in zimske obleke. Redko kje so imeli srbske vojne edince še polovico učinkovitosti stanja iz dobe začetka vojne.

Baš v času, ko je bila srbska vojska najbolj izčrpana, so pričeli Avstrijci, ki so dobili močna ojačenja, novo ofenzivo. Že dne 7. novembra so Avstrijci, ki so bili v veliki premoči, ojačali srbske pozicije na Ceru; dne 10. novembra je dobila celokupna srbska armada ob Drini povelje, da se umakne proti jugovzhodu v notranjost. Vojno poveljstvo se je iz Valjeva umaknilo v Kragujevac. Dne 14. novembra so Avstrijci vkorakali v Valjevo.

Pričetek vojne s Turčijo je sprožil znova vprašanje Carigrada in morskih ožin. Dne 14. novembra je angleški veleposlanik Buchanan v Petrogradu na navzočnosti francoskega veleposlanika Paléologuea slovesno sporočil Sazonovu sklep londonske vlade, da se mora rešiti vprašanje ožin in Carigrada v skladu z željami Rusije. S tem se je izjavila Anglija pripravljena, da prepusti Rusiji te tolikokrat sporne postojanke, s čimer se ima izpolniti večstoletni politični sen Rusije. Angleška izjava je povzročila v ruskih krogih veliko zadovoljstvo.

Sodišče

§ Presenetljiv obisk: 15. avgusta ob polnoči zjutraj je začel posestnik Dolžan nevaren sum pri vrtni lopi. Vstal je in se pogledal in na svojo veliko začudenje je zaznal, da je obiskal njegovo vrtno lopo precej prijeten mož, ovit v vrečo, rjuno in nekaj plenit. Ravnokar se je počel z zlaganjem perila iz šafa na mizo in je bil že precej dela opravil, ko ga je presenetila gospodarskega roka, ki ga je do takrat nismo pozdravila. Po začetnem pozdravu se je izkazalo, da je nenapovedani obiskovalec že večkrat kaznovani 6letni delavec J. B., ki ga opisuje županstvo kot čeharča, tatu, zlobnega, pijanca in potepuha. Pred ljubljanskim deželnim sodiščem se je izkazalo, da je tudi vrečo in rjuno, v katero je bil ovit pri zasledenju, pobral nekje. Blizu lopi je imel prislonjeno na vrtni plot tudi kosa, ki jo je nekod pobral. Izgovarjal se je, da so ga neki fantje tako pretepli, da je bil popol-

nomno smotan in ni niti vedel, kaj dela. V vrtni lopi se je hotel spočiti in si pripraviti ležalo. Ker mu sodišče vane njegovemu prepričevalnemu nagovoru vsaj da ni moglo spregledati tatvine in nameravane tatvine, ga je obsodilo na 6 mesecev težke ječe.

§ Ponoči napad. Na večer, dne 18. avgusta t. l. sta se vračala Karel Vrečer in Ivan Kožuh proti domu na cesti, ki vodi iz Ljubljane proti Sv. Miklavžu. Naenkrat se je pojavil 31letni posestnik sva Iva Špes iz St. Miklavža pri Škofljavi ter je brez povišja napadel in oklofotal oba nočna popotnika. Kožuh je nato zbežal, a napadalec je tekel za njim. Dohitel ga je ter z lopato tako dolgo udarjal, dokler mu ni prišel Vrečer na pomoč. Okoližno sodišče v Celju je obsodilo Špesa na dva meseca poostrene ječe.

§ Pretep s palicami. Na večer, dne 18. februarja t. l. so se sešli 17letni Ivan Gračar, 19let. Jurij Bratec in Jos. Plajfer ter 20letni Jakob Venko, vsi posestniki stonov, v hili zadnje imenovanega z naznanjenimi, da gredo po stari navadi voglati k posestniku Janozu Pačniku, kojega sestra so je istega dne poročila. Potem, ko so pred lopo zapeli par fantovskih pesmi, jila je hlaši gospodar povabil na jabolčnik. Tu pa so našli med fanti skrajno neprijetljivega Mihajla Galofa, v kojega družbi je bil tudi neki Anton Santeja. Ko so Galofa spravili po daljšem zbadanju na prosto, so se lotili še Antona Santeja samo radi tega, ker je bil v družbi preveč. Planili so po njem s palicami ter so ga težko poškodovali na levi podlaktici. Okoližno sodišče v Celju je obsodilo Gračarja in Venka na 1 mesec, Bratec in Plajferja pa na 3 tedne poostrene ječe.

Vseka beseda 60 par

Mali oglasi

Za "Jutro" vsaka beseda 1 Din

Slano vsaka beseda 60 par. Za "Jutro" vsaka beseda 1 Din. — Priročnost je se mali oglasi, ki so plačani vnaprej. Plačilo se lahko tudi v smetih. Na vprašanje odgovarja uprava le, če je vprašanje priročnost smetila na odgovor ter ustrezajočemu prototipu (t. j. Din).

Čebit

Čebitarska delavnica
z vsem inventarjem se odda v najem. Poizve se pri upravi "Jutra". 24193

Parno volkaniziranje vseh vrst gumijastih robov kakor tudi popravila. GALOS 22014

aprejem po najnižjih cenah. Piter Skafar, Ljubljana, Rimska cesta št. 11. 22014

Fina šivilja
za oblake, se priporoča in gre tudi na deželo. A. Pavšek, Karlova cesta št. 6. 24149

Službe (dobe)

Plačilni natakar
samostojen, energičen, s karicami, se sprejme takoj v provizorni hotel v Ljubljani. Pismene poudarke pod značko "Hotel" na upravo "Jutra". 24338

Kontoristinja
zmožna ameriškega knjigovodstva in blaginjskih poslov, sprejme s 16. decembrom. Čevitarska delavnica zadruga v Trzinu. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24321

Gozdar-lovce
na visoko divjadino, pravnomočno, se sprejme pod obojestransko pogodbo na Gorenjskem. — Le provizorni in zanesljivi naj poizvede pod značko "Gozdar" na upravo "Jutra". 24279

Vpokojenec
že vrhni nog, zanesljiv, točen in tuden, dobi takoj dobo zaposlitev na nekaj ur na dan. Najbolje uprabi na bil biš pisarniški del, sprejme za takojšnji nastop. Adamič v Kranju. 28968

Več spretnih prodajalk
v modni in galanteriji, stroki popolnoma izurjenih, kakor tudi kontoristino, večje vse pisarniški del, sprejme za takojšnji nastop. Adamič v Kranju. 28968

Kuharica
perfektna, pridna, ki se dela ne boji, z dolgotrajnim izkušenjem, se sprejme na stalno službo proti dobri plači. — Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24311

Pletiljo
svojeno samostojno moč, se sprejme v stalno službo proti dobri plači. — M. Vesjak, strojno pisarna v Mariboru. 24426

Išče se zastopnik
na Ljubljano in krajeno zastopnika na Kranjsko, za komisarje izdelke. — Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24463

Kdor hoče taj prodati
Kdor hoče taj kupiti
Kdor hoče taj izdati
na naj lažje v "Jutra" in

Službe (iščejo)

Prodajalka
z večletno prakso, pridna in poštena, želi mesta v trgovini ali pisarni. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24403

Gospodična
z meščansko šolo in trgovskimi tečajem, želi mesta v trgovini ali pisarni. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24378

Oskrbnik
občen, 41 let star, brez strokovne usposobljenosti, želi mesta v trgovini ali pisarni. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24238

Uradnik
leone stroko, neženjen, išče službo pri kateri leži tudi v trgovini ali pisarni. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24268

Ekonom
vešč vseh panog kmetijske in knjigovodstva, želi mesta v trgovini ali pisarni. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24238

Modistinja
sprejme mod, 1800 mesta. — Naslov pove uprava "Jutra". 24383

Mesto gospodinjice
1800 izobražena 43letna žena, neženjena, v zakoniti. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 12505

K boljši manjši družini
želi priti inteligentna deklica, ki ima veselje do otrok, kuhinje in gospodinjstva. Gre tudi izven Slovenije. — Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24422

Gozdar
starejši, vpokojeni, samostojen, želi mesto v trgovini ali pisarni. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24458

Čevitjar, prikojevalec
zmožen voditi ca. 8 delavnic, želi mesto v trgovini ali pisarni. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24458

Krojaški pomočnik
z delom, išče službo. Na razpolago svoj šivalni stroj. — Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24450

Gospodična
vešč slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, želi mesta v trgovini ali pisarni. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24463

Kmet-pridelnik
mandolono, prepletili itd. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24183

Kupin filozof
mandolono, prepletili itd. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24183

Kupin filozof
mandolono, prepletili itd. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24183

Kupin filozof
mandolono, prepletili itd. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24183

Prodaj

Perje
krojačke, gospe in gospih pa tudi različne vrste modice po smernih cenah vrstna R. Vajda, Čakovce. 13883

Pletilni stroj
napredaj za 3500 Din v Sp. Šiški, Kmetijska ulica 125. 24391

Konja za gugalje
prodaja. Naslov pove uprava "Jutra". 24342

Več tisoč grabr, sadik
za šiv plot (med), prodaja po 1 Din komad Ivan Gok, Zasp št. 41, pošta Bled. 24314

Dobro idoč avto
znamke "Chevrolet", 35 HP, se po ceni prodaja. Naslov v upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24236

Vreče iz jute
(velikorne) 1000 komadov, prodaja Mirim, tovarna, Maribor. 24241

Opalograf
dobro obranjen, konceptne oblike, se po ceni prodaja. Ivan Pestičnik, Rešjača cesta 2. 24215

Tovorni avto T. Fiat
T. Fiat tipe, 18 P. 2tonski, vzel pozne sežlje ugodno napredaj. Tone Rojč, Šiška. 24400

Ne zamudite
ugodne prilike!
Vedel opustitve trgovine v Ljubljani prodaja vsega muškatnega blaga, sukne, različnih tkanin, platna za vrhuhe po vseh predmetih, cenah pri Jos. Bedraču, Aleksandrova cesta št. 12. Posebno velika izbira v anglijskih tkaninah, modernih blaginjah za kostume in krila. Za državnice in privatne uradnike posebno ugodna nakupna prilika. 24016

Dirkalno kolo
dobro obranjeno, se prodaja na Vidovdanski cesti št. 10. 24407

Kanone in fotelje
mahagony, dobro obranjeni, se po ceni prodajo pri Rudolfu Radovanu, (apartniki), Krasov trg št. 7. 24481

Kožuhovalni
Potovalni kožuhovalni 2 vrste za noze iz kožuhovalne, po ceni prodajo Anton Kretz, Wolfova ulica 5. 24676

Hotel-restavracija
in kavarna s popolnoma kompletnim inventarjem, v lepem, sodnem in prometnem mestu Slovenije, za letno v najem, event. prodajo. Informacije daje Otto Petermann, Zagreb, Vlaška št. 50. 24308

Otroški voziček
dobro obranjen, se ceno prodaja na Aleksandrovi cesti 15. 24415

Pozor, gostilničarji!
Vedel opustitve hotela za razprodaja po zelo nizki ceni v nedeljo 16. t. m. v hotelu "Kamnar" na Bledu — slednje: postojanje parilo, namizni prihi, servizirni, različni porcelan, kozarci, odjele, blazine, klavir (Sturzfuss), 2 velika kuhinjska omara za led ter dobro obranjena hrana in stalna enrava. 24315

Pisalni stroj
znamke "Adick", z dobro pisano, dobro obranjen, kupimo. — Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24420

Kmetovalci in obrtniki

Prevozni milici za domače mleke (pogoj 3 KE) so na eno eno v prodajo. — Podboj, Sv. Petra cesta 95. 24393

Zimska suknja
nova, se prodaja na Bleiweisovi cesti št. 20, II. nadst. levo. 24427

Aparat za elektriziranje
se prodaja v trafiki nasproti pivovarne Union. 24418

Cenejše goveje meso
se prodaja na stojnici Jakob Ortina, nasproti Zmajevski mostu. Cena 17 Din. 24456

Bukovih drv
poljskih, se prodajo 2 vagona. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24454

Ličen čebelnjak
s kranskimi panji na romani, se takoj prodaja. — Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24449

40 desk
novih, smrekovih, se takoj prodajo. — Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24448

Krasno darilo za otroke
Prodaja takoj prav dobro obranjen godbeni symphonon. Oglejte se eno pri trgovini Rasberger, Sodna ul. št. 8. 24437

Pozor! — Ugodna prilika!
Razprodaja pohištva
radi opustitve trgovine po najnižjih cenah — in sicer: 1 kralj karnitura, 1 pisarniška garnitura, več spalnice — do 24. novembra t. l. — Josip Andrič, Komenskova ulica št. 28 (srednji gostinjski Brezovšek). 24461

Trbeveljski premog
dva koks
angleški premog
slezjske trilete
dobrovala "Mirija" tu, Kralja Petra trg št. 9. Telefon 220. Plačilo toli na otroke. 1920

Kupim
Decimálna tehnična
za 500 kg se kupi. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24321

Gugalnega konja
rabljenega, ki bi se dal prepletkati, kupim za najnižjo ceno. — Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24427

Pisalni stroj
znamke "Adick", z dobro pisano, dobro obranjen, kupimo. — Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24420

Pisalni stroj
znamke "Adick", z dobro pisano, dobro obranjen, kupimo. — Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24420

Pisalni stroj
znamke "Adick", z dobro pisano, dobro obranjen, kupimo. — Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24420

Pisalni stroj
znamke "Adick", z dobro pisano, dobro obranjen, kupimo. — Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24420

Pisalni stroj
znamke "Adick", z dobro pisano, dobro obranjen, kupimo. — Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24420

Nepremičnine

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Kupci nepremičnin!
Zabavajte
v vsakem javnem lokalnem reklamni list "Pozor!"

Lokali

Majhen lokal
ali svetlo skladišče, se išče na takoj. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24479

Majhen lokal
ali svetlo skladišče, se išče na takoj. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24479

Majhen lokal
ali svetlo skladišče, se išče na takoj. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24479

Majhen lokal
ali svetlo skladišče, se išče na takoj. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24479

Majhen lokal
ali svetlo skladišče, se išče na takoj. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24479

Majhen lokal
ali svetlo skladišče, se išče na takoj. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24479

Majhen lokal
ali svetlo skladišče, se išče na takoj. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24479

Majhen lokal
ali svetlo skladišče, se išče na takoj. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24479

Majhen lokal
ali svetlo skladišče, se išče na takoj. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24479

Majhen lokal
ali svetlo skladišče, se išče na takoj. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24479

Majhen lokal
ali svetlo skladišče, se išče na takoj. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. Poudarke na upravnem oddelku, ali priporočila. 24479

Majhen lokal
ali svetlo skladišče, se išče na takoj. Poudarke na upravnem oddelku, ali pripor

Gaston Leroux - K. B.

Strašen doživljaj

Nisi videti posebno vznemirjen, Michel moj stari! Svoje čase si bil bolj vesel, bolj zabaven... Mar si žalosten, ker nas vidiš take? Kaj žeš!... Kakor kdo more!... Bodimo veseli... Zbrali smo se, vsi izjemni prijatelji smo se tu zbrali, da slavimo one srečne čase, ko smo vsi postali taki... Mar ne, gospodje z »Daphne«?

In potem, nadaljuje kapitan Michel, in težak vzdih se mu izvije, potem mi je moj stari tovariš pripovedoval, da so bili vsi oni njegovi gostje takrat na prekmorskem parniku »Daphne«, ki je vozil na Daljni Vzhod, in ladja se je potopila; moštvo se je rešilo v čolnih, nesrečni potniki pa so neke našli splav in si rešili golo življenje. Na ta splav so vzeli tudi mlado, čudovito krasno deklico, miss Magde, ki je pri nesreči izgubila svoje starše. Bilo jih je skupaj trinajst ljudi, ki so se rešili: v treh dneh so použili vse zaloge in po osmih dnevih so umirali od lakote. In takrat je nekdo predlagal — kakor v narodni pesmi — naj žreb odloči, koga bodo prvega

pojedli... Gospodje, pristavi kapitan Michel s silno resnim obrazom, podobne stvari so se morda zgodile večkrat, kakor bi kdo mislil, kajti pripovedovalci radi zamolče take stvari. Na splavu so se torej baš pripravljali na žreb, ko se je začel glas, glas zdravnikov: »Gospoda, je dejal doktor, pri brodomu, ki vam je ugrabil vse vaše imetje, se mi je posrečilo rešiti moj kovčeg in medicinske potrebnosti. Evo, kak je moj predlog: ni potrebno, da bi kdo izmed nas tvegalo, da ga celega použijemo. Zrebalimo najprej o rokah, o nogah!... jutri bomo videli, kaj in kako, morda se pojavi na obzorju kaka jadralnica!...»

Ko je kapitan Michel prispeval v svojem pripovedovanju dotod, se štirje stari pomorščaki, ki ga do takrat niso nikjer prekinili, hkrati oglašajo pritujujo:

«Bravo, bravo...»
«Kaj bravo?» vpraša Michel.
«E, da, bravo!... Tvoja zgodba je bogme, zabavna... Odrezali si bodo torej po vrsti roke in noge... zelo zabavno, res!... toda strašna pa tvoja zgodba še daleč ni!...»
«Res, vam je zgodba zabavna!» godrnja kapitan in lasje se mu naježe. «Toda prisegam vam, če bi čuli pri-

povedovati to zgodbo sredi med onimi pohabljenici, ki so jim plamenile oči kakor žareče oglje, bogme, ne bi se vam zdelo tako zabavno!... In šele, če bi jih bili videli, kako so se zibali na svojih stolihi!... in kako so stegali svoje kavlje drug proti drugemu čez mizo z očitnim zadovoljstvom, ki ga nisem mogel razumeti, ki pa je bilo zato tembolj strašno!...»

«Ne, ne!» se oglasi še enkrat Chanlieu (vražji Chanlieu!), «v tvoji zgodbi še daleč ni nič strašnega!... Zabavna je, ker je pač logična! Hočeš li, da jaz pripovedujem naprej, kak je bil konec? Pozneje mi lahko poveš, če nisem uganil!... Na splavu so torej žrebali, kdo potegne kratko slamico... Žreb zadene najlepšo... nogo miss Magde. Tvoj prijatelj, kapitan, ki je seveda kavalir, pa ponudi namestu nje svojo nogo, in pozneje si da odrezati še ostale tri ude, tako da ostane miss Magde cela!...»

«Da moj dragi!... da, ugenil si! Tako je bilo!» zavpije kapitan Michel, ki ga je grabilo, da bi skočil za vrat svojim štirim bedastim poslušalcem, ki se jim je njegova zgodba zdelala zabavna!... «Da! Dodati moram torej še to: kadar bi bili morali odrezati ude miss Magde, je kapitan Gérard

pogumno ponudil svoje roke in noge, in potem ko je zmanjkalo teh — kajti razen miss Magde sta ostali le še obe roki zdravnikov, ki pa sta bili vsem predragoceni — si je dal odrezati še uboge preostale konce, ki jih še ni izgubil pri prejšnjih operacijah!...»

«In miss Magde,» se oglasi Zinzin, «je storila pač najboljšo, kar je mogla, in ponudila kapitanu roko, ki jo ji je on tako heroično ohranil!...»

«Točno,» zagodrnja v brado kapitan, «točno! In če se vam to zdi zabavno...!»

«In oni so vse to pojedli, kar surovo?» vpraša bebasto Bogatelle.

Kapitan Michel udari s tako silo s pestjo po mizi, da so čaše zaplesale kakor biljardne kroglice.
«Dovolj,» zavpije, «molčite!... Nisem vam še vsega povedal! Najstrašnejše šele pride.»

Ise-kianga, kjer so se potem razpršili, najstrašnejše je bilo, da so ti ljudje ohranili elastičnost človeškega mesa! in da so se dogovorili, ko so se povrnil v Evropo, da se bodo vsako leto po enkrat sešli in skušali po možnosti obnoviti svojo strašno pojedino! Ah, gospodje, ni dolgo trajalo, da sem jih pogodil!... Prve jedi, ki jih je gospa Gérardova sama donesla na mizo, niso bile sprejete s prevelikim navdušenjem. Čeprav si je drznila — sicer zelo bojevo — zatrjevati, da so jedi skoraj take, so gostje soglasno molčali. Šele prazne tunjeve plošče so sprejeli z ne preveliko nenaklonjenostjo, ker so bile, kakor se je izrazil zdravnik, dobro narezane in ker so bile, če ne po okusu, pa vsaj na oko nečemu slične... Splošno pritrjevanje pa je žela opazila pohabljenca z očali, ki je dejal, da še daleč ne dosega krovec!

Pri tistih besedah, nadaljuje zamolklo kapitan Michel, sem začutil, kako mi je izginila vsa kri iz srca, kajti spomnil sem se, da se je prošlo leto v tem času ubil v Arsenalnem okrožju neki krovce, ki je padel s strehe, in ko so našli njegovo truplo, mu je manjkala roka!...
(Konec prihodnjice.)

15 letno jamstvo
najboljše STOEGER
sivni streji s popre-
ljivim transporterjem
(grabelje); z enostavnim
premikom je priprav-
ljen za štepanje, vo-
zeja ali šivanje
LUD. GRONH
LJUBLJANA
Selenburgova ulica 6/L

Andrejev sejem v Kočevju

se vsled dveh praznikov vrši

dne 29. novembra 1924.

Župan mestne občine Kočevje:

Dr. Ivan Sajovic s. r.

6012/a

Modistka Z. Gorjanc & Co.

Ljubljana, St. Petra c. 27
polez hotela Tratinik

priporoča svojo veliko

zalogo vsakovrstnih

najmodernejših

damskih

klobukov.

Sprejema klobučevino

(silce) v prekrjevanje

ter vsa popravila.

Zaloga

Spaterie-oblik

Postrežba točna.

1822a Cene najnižje.

Poskusite!

Zaloga
vseh vrst
sira

konzerviranih

rib

čokolade

čaja

likerjev

vin v stekle-

nicah

šampanjca

ruma

in

konjaka

Konkurenčne cene!

Vse vrste
mesnih izdelkov,
kompotov, marmelad,
konzerviranega
sočivja itd.

na drobno in na debelo

nudijo

trgovina na Sodnikovem

trgu, tej nas rotirajoči

paviljon in paviljon na

križišču Rimske in Tržaške

ceste. 6029/a

Antonija Pibernik.

Ne bo Vam žal!

Vsak dan
sveže
čajno maslo

in

kranjske

klobase

vsako sredo

in soboto

priznana naj-

boljše domače

jeternice

pečenice

krvavice

in

riževke

Izdelki domače tovarne „GLOBUS“ na Vrhniki.

— KR. DVORNI

DOBAVITELJI

STOCK COGNAC MEDICINAL D. D. SLAV. POŽEGA

STOCK

ČOKOLADA IN BONBONI

COGNAC MEDICINAL

JAMAICA RUM

CHINA ČAJ

ZNAJKA „STOCK“ JAMČI ZA NAJBOLJŠE KVALITATIVNO BLAGO!

Naznanilo. „LIPA“ Naznanilo.

zadruga in zarjev z o. z. - Št. Vid nad Ljubljano

naznanja slavnemu občinstvu, da

je otvorila svojo zalogo pohištva.

Zaloga se nahaja v tov. poslojpu v St. Vidu. — Ima v zalogi vse vrste spalno, jedilno, kuhinjskih oprav, oprave za salone, gosposke sobe, pisarne itd. ter tapetistiškega blaga od najfinjših do najnavadnejših vrst. — Sprejema tudi vsa stavbena dela in opreme za pisarne, hotela, oskrbo, šole itd.

Zaloga se lahko ogleda tudi ob nedeljah in praznikih.

Delo zajameno solidno! Cene brezkonkurenčne! Postrežba točna!

Se priporoča za cenjena naročila in mnogobrojni obiski

5914 a „LIPA“, z. z. o. z.

Ni vam več potrebno godrnjati radi draginje

ker sedaj lahko dobite vsakovrstno blago za obleke in perilo pri trvdki

I. N. ŠOŠTARIČ, Maribor

Aleksandrova cesta št. 13

po zelo znižani ceni

n. pr. sukno po 60, 70, 90, 100 Din itd.; platno po 11, 14, 16, 20 Din itd.;

izgotovljene srajce po 44, 50, 56 Din itd.; spodnje hlače po 32, 34,

40 Din itd.; izgotovljene obleke, plašče in drugo za vsako ceno. Želez-

ničarji dobe blago tudi na obroke. 2025 a

Originalne (prave) potrebnosti

(izdat, preservat) za

„Opalograph“

kakor tudi kompletne aparate dobite samo pri

L. BARAGA, LJUBLJANA

Se enburgova ul. 6/L

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vjudno naznanjam, da sem pre-
selil svojo klobučarsko delavnico v Spodnji Šiški iz
Jermineve ulice št. 58 v bivši perarstveni zavod,
objekt 2, vhod pri mestni mitnici ob Sl. venski cesti.
Ker sem preuredil delavnico po najnovejšem sistemu,
zagotavljam s svojo občinstvu, da bom mojstniško izvrševal
vsakovrstna naročila.

Se priporočam z odličnim spoštovanjem

Frano Bernik

klobučar.

6045 a

168 Din

stane svilen jumper
z dolgimi rokavi,
dokler traja zaloga

A. Šinkovec nasl.

K. SOSS

Ljubljana, Mestni trg 19.

SIR in trapist Grejer

ponuja FRANJO OZOM

Rogaška Slatina. 5972a

Kuharica

starejša, samska ali vdova brez otrok

se išče za kuhinjo do 35 oseb za

zdravilišče na nekem otoku v sever-

nem Jadranu.

Stanovanje in oskrba v hiši. Ponudbe s iz-

spričevali in zahtevo glede plače do naj-

kasneje 25. t. m. na upravo „Jutra“ pod

naslovom: „Jadran“. 6048a

6048a

ČREVA

vsakovrstna, po najugodnejši ceni kakor vsko leto

vedno v zalogi. Kupim tudi strovi in stopljeni

loj in ga plačam po najvišji dnevni ceni.

Jos. BERGMAN, Ljubljana, Poljanska c. 85.

Trvdka obstoji že 25 let! 1984a

5974/a

VINO

letniki 1921, 1923 in 1924

iz Jeruzalemskih in Luto-

merskih vinogradov

ima vedno po najugodnejših cenah v zalogi

Lovro Petovar, Ivanjkovci

6017a

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavica:

Din 50.000.000.—

Rezervni zaklad okoli:

Din 10.000.000.—

Centrala:

Ljubljana, Dunajska cesta

Podružnice:

Brežice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,

Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, agencija Logatec

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.